

అన్నమయ్య సంకీర్తన మహాతి

(స్వర సహాతం)

స్వరకర్త

“అన్నమాచార్య సంకీర్తనా మహాతి”

గలిమెళ్ళ బాలకృష్ణ ప్రసాద్

అన్నమాచార్య ప్రాజెక్టు నిలయ గాయకులు

ప్రచురణ

తార్యానిర్వహణాధికారి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

2020

ANNAMAYYA SANKEERTHANA MAHATI

(*A Collection of Annamacharya's Compositions with musical Notation*)

set to Music by

G. Bala Krishna Prasad

T.T.D. Religious Publications Series No : 1140

© All Rights Reserved

First Edition : 2004

Re-Print : 2014, 2016, 2020

Copies :

Published by

Dr. K.S. Jawahar Reddy, I.A.S.,
Executive Officer,
Tirumala Tirupati Devasthanams,
Tirupati - 517 507

Printed at:

T.T.D.Press, Tirupati.

ముందు మాట

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు శ్రీ వెంకటేశ్వర దివ్యతత్త్వ ప్రధారంలో భాగంగా శ్రీమాన్ తాళ్చపాక అన్నమాచార్యుల సంకీర్తనలు దేవవ్యాప్తంచేసే బృహద్యజ్ఞం ఆరంభమై 50 సం॥ దాటింది. పాతికేళ్ళ క్రితం వరకూ జరిగిన కార్యక్రమాలు ప్రధానంగా సాహితీరంగంలోని వారికి, కొంతవరకు శాస్త్రియ సంగీతరంగం వారికి ఉపకరించినవి. తాళ్చపాక కవుల సంపూర్ణ సాహిత్యాన్ని దేశంలోని జనసామాన్యం హృదయంతరాలలో సుప్రతిష్ఠితం చేసే సత్యంకల్పంతో 1978 వసం॥ డిసెంబర్ మాసంలో తి.తి.దేవస్థానంవారు “అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్” ను నెలకొల్పడం జరిగింది. అచిర కాలంలోనే తాళ్చపాకవారి సాహిత్యం - ప్రధానంగా అన్నమాచార్య సంకీర్తనలు - అంధదేశంలోని వాడ వాడలా మాత్రమేకాక రాష్ట్రప్రాంతాలలోనూ, విదేశాలలో సైతం మారు మోగేలా చెయ్యడంలో అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ కీలక పాత్ర వహించింది.

రజతోత్సవం జరుపుకొని దూసుకొనిపోతున్న అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ ద్వారా దేశంలోని మహాకళాకారులచేత సుమారు 800 సంకీర్తనలకు సంగీతం సమకూర్చలేసి, పాడించి ఆడియో క్యాసెట్లు, సి.డి.ల ద్వారా ప్రపంచవ్యాప్తం చేయగలిగాము. వందలాది సంకీర్తనలను స్వరలిపి (Musical Notation) సహాతెలుగు, తమిళ భాషలలో పుస్తకాలుగా ప్రచురించాము. దేశ విదేశాలలో కేవలం ప్రాజెక్ట్ కళాకారులతో 25 వేల సంకీర్తనల కచేరీలు (పరికథలతో సహా) నిర్వహించాము. ఉపకారవేతనాలతో ఎంతోమంది సాహితీపరులు పరిశోధించిన అమూల్యంకాలను ప్రచురించాము. ఈనాడు ప్రతినోటా అన్నమయ్య సంకీర్తనలు నద్దనమాచటం వెనుక అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ పాత్ర ఎవరూ విస్మరించలేనిది. తగిన శాస్త్రియ సంగీత నేపథ్యంతో అన్ని రంగాలలోనూ పరిశ్రమిస్తూ గాయకుడుగా, స్వరకర్తగా, అధ్యాపకులుగా ప్రాజెక్ట్లో 25 సం॥ లుగా ఉద్యోగం నిర్వహిస్తూ ప్రసిద్ధికేక్కిన శ్రీ బాలకృష్ణ ప్రసాద గారు స్వరపరచిన సంకీర్తనల సంపుటి ఈ “అన్నమయ్య సంకీర్తన మహాతి”. ఈ పుస్తకానికి సంకలనకర్తయైన ప్రాజెక్ట్ డైరెక్టర్ డా॥ మేడసాని వెహన, M.A., Ph.D.. గారిని, బాలకృష్ణప్రసాద గారిని అభినందిస్తూ; మీ సహకారంతో మున్ముందు మరింతగా అన్నమయ్య సారస్వత సేవ చేయగలమని విన్నవిస్తూ - శలవు.

తేదీ : 15-12-2003

అజేయ కళల్సం, ప.ఎ.యన్.,
కార్యానిర్వహణా ధికారి
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

మా మాట

వినా వేంకబేశం న నాథో న నాథః
సదా వేంకబేశం స్ఫూరామి స్ఫూరామి ।
హరే వేంకబేశ ప్రసీద ప్రసీద
ప్రేయం వేంకబేశ ప్రయభ్య ప్రయభ్య ॥

పైకోనికి గల అర్ధాన్ని సార్థకం చేస్తూ జీవనం గడిపిన మహాభక్తుడు శ్రీమాన్ తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులు. అందుకు సాక్ష్యంగా 32 వేల దివ్య సంకీర్తనలు వెలయించాడు. వెలకట్ట సాధ్యం గాని ఆ సంకీర్తనలలో కారణాంతరాల వల్ల సగానికి పైటి పాగాట్టుకొన్నా మిగిలిన సంకీర్తనలతోబాటు పెద తిరుమలాచార్యుల (కుమారుడు) చిన తిరుమలాచార్యుల (మనుమడు) సంకీర్తనలు, తాళ్ళపాక కవుల ఇతర సాహిత్య సర్వస్వాన్ని వెలుగులోకి తెచ్చి ప్రచారం చెయ్యడానికి తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల యాజమాన్యం “అన్నమాచార్య ప్రాజెక్టు”ను నెలకొలిపింది - 1978వ సంవత్సరం డిశంబర్ మాసంలో.

ఈది అన్నమాచార్య ప్రాజెక్టు రజతోత్పవ సంవత్సరం. ఈ 25 సంవత్సరాలుగా తాళ్ళపాకపారి సాహిత్య సంకీర్తన ప్రచారం అనితర సాధ్యమైన రితిలో సాగింది. ఈనాడు ఇంటింటా అన్నమయ్య పాట మార్గోగటం వెనుక అన్నమాచార్య ప్రాజెక్టు పాత చిరస్వరణీయమైనది. దేశమంతటా ఎంతో పేరు ప్రభాతలు పాందిన మా ప్రాజెక్టు కళాకారుల కృషి ప్రాజెక్టుకి చక్కని గుర్తింపు తెచ్చింది. అందున ప్రాజెక్టుతో అవినాభావ సంబంధంతో ఎదిగి జగద్వీభ్యాతులైన మేటి కళాకారులు శ్రీ బాలకృష్ణ ప్రసాద గారి కృషి ఎందరో ప్రముఖ సంగీత విద్యాంసుల, సంకీర్తన ప్రియుల అభినందనలకు పాతమై మరెందరందరో వర్ధమాన కళాకారులకు ఆదర్శప్రాయమైనది. అన్నమాచార్య ప్రాజెక్టుతో బాటుగా, ప్రాజెక్టునో ఒకసీనియర్ కళాకారునిగా రజతోత్పవ సంవత్సరంలో ఉద్యగం నిర్వహిస్తున్న బాలకృష్ణ ప్రసాదగారు దేశ విదేశాలలో వేలాది సంగీత సభలు నిర్వహించి వందలాది అన్నమాచార్య సంకీర్తనలను శాస్త్రియ, లలిత, జానపద సంగీత రీతులలో గానంచేసి తనదైన ఒక ప్రత్యేక “బాణి” (ఒరవడి)ని సుప్రతిష్ఠితం చేశారు. తమ ప్రధాన సంగీత గురువుగారైన శ్రీ నేదునూరి కృష్ణమూర్తిగారి వద్ద నేర్చి, గ్రహించిన సంగీత జ్ఞానంతోను, తమ ఇతర గురువులైన శ్రీ మంగళంపల్లి బాలమురళికృష్ణ, శ్రీ ది.పశుపతిగారల సంగీత రీతుల ప్రభావంతో సుమారు 350 సంకీర్తనలకు సంగీతం సమకూర్చి, భక్త, సంగీత లోకానికి అందించి, మన్మన పాందిన ప్రతిభాశాలి. “సంకీర్తన యజ్ఞం” ప్రక్రియను ఆవిష్కరించి ఇప్పటిక 4 యజ్ఞాలను దిగ్బ్రిజయంగా నిర్వహించారు. దేశంలోని అనేక ప్రాంతాలలో పలువురు సంగీత గాయకులు శ్రీప్రసాద గారు సంగీతం కూర్చిన సంకీర్తనలను ప్రామాణికంగా భావించడం కద్దు. స్వయంగా వాగ్దేయ కారులైన శ్రీ బాలకృష్ణప్రసాద ఈ ప్రాజెక్టులో ఉద్యగం నిర్వహించడంలో కూడా ఇది రజతోత్పవ (25 సం॥) సంవత్సరం కావడం మాతు మరింత ముదావహం.

సంకీర్తనల ప్రచార కార్యకలాపాలలో తమ సంపూర్ణ సహాయ సహకారాలతో ఎంతో ప్రాత్మహిస్తున్న మా తి.తి.దే. శ్రీకార్యవిర్యమాఛాధికారియైన శ్రీ అశేయ కళాం, ఐ.ఎ.యస్., గారినేత్తెత్త్వంలో ముందు ముందు అనేక ప్రత్యేక కార్యక్రమాలతో అన్నమాచార్య ప్రాజెక్టుకు మరిన్ని వన్నెలు దిద్దగలమని విన్నవించుకుంటున్నాము.

డా॥ మేడసాని మోహన్, ఎం.ఎ..పి.పా.చ.డి

దైరెక్టర్

అన్నమాచార్య ప్రాజెక్టు

వినతి

అన్నమాచార్య ప్రాజెక్టు ఆవిర్భవించి నేటికి 25 సంవత్సరాలు అయింది. ప్రాజెక్టుతోబాటు “ప్రాజెక్టు నిలయ గాత్రసంగీత కళాకారుడు”గా నాకూ 25 సం||నిందినవి. వేదసారము, మంత్రతుల్యములునైన శ్రీమాన్ అన్నమాచార్య సంకీర్తనలను ఇంతకాలము గానం చేస్తున్న నా జీవ్య, నా జీవితమూ ధన్యత నందినవి. నాకు దక్కిన ఈ మహాభాగ్యానికి కారణభాత్రులైన మహానీయులు నన్ను గన్న నా తల్లిదండ్రులకు నా సాష్టాంగ ప్రణామాలు. తల్లిదండ్రులు పునాది వేసిన సంగీత కళను ఎంతో వ్యాఖ్యానికి నన్నుక కళాకారుడుగా తీర్చి దిద్దిన సద్గురువులు “నాదయోగి” శ్రీమాన్ నేడుమారి కృష్ణమూర్తి గారికి పాదాభివందనములు. నన్ను ఇమ్మానిగా ఆదరించి యథాశక్తి ప్రత్యక్ష పరోక్ష ఇక్కణనిచ్చిన సంగీత గురువులు శ్రీ డి. పశుపతిగారు, పద్మవిభూషణ్డ్రులు, ఎం.ఎస్.బాలముఖప్రాణయశర్మ గారలకు వినయపూర్వక సాష్టాంగ ప్రణామాలు.

అన్నమాచార్య ప్రాజెక్టు వెనుబలంగావుంటూ అనేక విధాల ప్రాత్మహిస్తున్న తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల శ్రీకార్యానిర్వహణాధికారి శ్రీ అజేయ కళ్లం, ఐ.ఎ.ఎస్.గారికి; ఉద్యోగ నిర్వహణలో - దేశ విదేశాలలో వేలాది సంగీత (సంకీర్తన) కచేరీలు నిర్వహించే ఆవకాశం కల్పించి, నేను సంగీతం సమకూర్చిన వందలాది సంకీర్తనలను స్వరలిపితో ముద్రించి ప్రచురించి, ఆడియో రికార్డులుగా వెలువరించి, ఎంతోమంది యువ గాయసీ గాయకులకు ముఖతః నేరే సదవకాళాన్ని కల్పించిన అన్నమాచార్య ప్రాజెక్టు డైరెక్టర్ “సహప్రావధాన సార్యభామ” డా॥ మేడసాని మోహన్, ఎం.ఎ.పి.పాచ.డి., గారికి నా ప్యాదయ పూర్వకమైన నమస్కారంజలులు. 1978 సం||లో అన్నమాచార్య ప్రాజెక్టులో నాకు ఈ ఉద్యోగాన్ని ఇచ్చిన మహాదయులు, అప్పటి తి.తి.దే. శ్రీకార్యానిర్వహణాధికారి శ్రీమాన్ పి.వి.ఆర్.కె.ప్రసాద్, ఐ.ఎ.ఎస్., గారిని; అప్పటి ప్రాజెక్టు స్టేప్లో ఆఫీసర్ శ్రీ కామికెట్టి శ్రీనివాసులు కెట్టి, ఎం.ఎ. గారిని - ఈ సమయంలో స్వర్చించడం, నా కృతజ్ఞతలు చెల్లించడం సముచితం.

అన్నమాచార్య ప్రాజెక్టు ఆవిర్భవ రజతోప్యవం సందర్భంగా 25 కొత్త (ఇతఃపూర్వం ఆడియో రికార్డ్సుని) అన్నమయ్య సంకీర్తనలకు సంగీతం సమకూర్చి - “అన్నమయ్య సంకీర్తన మహాతి” పేరుతో స్వరలిపి సహితంగా అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ పక్కాన ప్రచురించడానికి అనుమతించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం శ్రీకార్యానిర్వహణాధికారి శ్రీ అజేయ కళ్లం, ఐ.ఎ.ఎస్., గారికి; ప్రాజెక్ట్ డైరెక్టర్ డా॥ మేడసాని మోహన్, ఎం.ఎ.పి.పాచ.డి., గారికి నా ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు.

ఈ పుస్తకంలోని 25 సంకీర్తనలకు చక్కగా, సంకీర్ణంగా భావ వివరణ ప్రాసి ఇచ్చిన మిత్రులు, సంస్కృత పండితులు డా॥అకెళ్లు విఫీషణ శర్మ, ఎం.ఎ.పి.పాచ.డి., గారికి, నా కృతజ్ఞతలు. పుస్తకం చివరన కొన్ని కరిన పదాలకు అర్థాలు ఇచ్చాము. అవస్థా సంస్కృతాంధ పండితులు శ్రీమాన్ సముద్రాల లక్ష్మణయ్యగారు ప్రచురించిన “అన్నమాచార్య సంకీర్తనా మృగం” గ్రంథం నుండి; కీ.శే., ప్రసిద్ధ, సాహిత్య సంగీత కళానిధి శ్రీమాన్ రాళ్మిపల్లి అనంతకృష్ణ శర్మగారు సస్వరంగా ప్రకటించిన “తాళ్మిపాక పాటలు” గ్రంథం నుండి సేకరించినవి. వారిరువురికి నా వినయపూర్వక కృతజ్ఞతాంజలులు. ఎవరంత వివరించే ప్రయత్నంచేసినా - అన్నమయ్య పలుచోట్లు చెప్పినట్లు - వినయ వివేకాలతో “భావించి చూచితే” తప్ప ఆ సంకీర్తనలోని లోతు తెలియదు అనే విషయం ఎవరూ మరువ కూడనిది.

నేను పరిత్రమించే సంగీత సాహిత్య రంగాలతో యథోచిత సలహాలతో ఆత్మియంగా మెలగే పెద్దలు డా॥కె.పర్మేతుమరాషు, ఎం.ఎ.పి.హెవ్.డి.గారికి నా ప్రణామములు. నా వ్యాసంగంలో తమవంతు సహకారాన్ని హైకంగా అందిస్తున్న మా శ్రీమతి రాధకు, జమ్యురాంద్రు - సౌదరి శ్రీమతి ఎన్.సి. శ్రీదేవికి, శ్రీమతి పి. శారదకు నా ఆశిస్తులు. గత పాతికేట్టుగా ప్రాజెక్టు పక్షాన కొనసాగుతున్న అన్నమాచార్య సంకీర్తన ప్రచారయజ్ఞంలో నాకు సహకరిస్తున్న సహవర్తులందరికి నా హృదయ పూర్వక స్నేహంజలి.

స్వరపి భాగాన్ని డి.టి.పి.లో అందంగా చేసి ఇచ్చిన అన్నపూర్ణ గ్రాఫిక్స్ వారికి, ఈ పుస్తకాన్ని కమనీయంగా అచ్చేత్తించి సాలంలో అందించిన టి.టి.డి. ప్రెస్ మేనేజర్ శ్రీ ఐ. పార్యాతిశ్యరరాషు గారికి, ఇతర ప్రెస్ సిబ్బందికి నా హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతలు.

నాదప్రియులు, భక్తి నిరతులునైన మీ ఆదరణతో, ఆశిస్తులతో పల్లవించి గాయక ప్రసూనమైన నేను భవిష్యత్తులో మరింతగా కృపిచేసి నా సంగీత సుమ సారభాన్ని మీకందించే శక్తి నిమ్మని సర్వేశ్వరుడైన శ్రీ వేంకటేశ్వరుని ప్రియభక్త శిఖామణి అన్నమయ్యనే అర్థిస్తా -

మీ ఆశిఃపాత్రుదు
గరిమెళ్ళ బాలకృష్ణప్రసాద్

విషయ సూచిక

పంకీర్నమొదలు	రాగం	తాళం	పుట
1. చక్కని జాం ఇన్నిటు	శుద్ధధన్యాసి	ఆదికాళం	2
2. జ్ఞానయజ్ఞ మీగతి	బృందావని	త్రిశ్రగతి	4
3. కోరిన కోరతెల్ల	వాచస్పతి	ఆది	6
4. నమో నమో దానవ వినాళ	తిలంగ్	త్రిశ్రగతి	8
5. దిక్కునీపే జీవులకు	సాపేరి	మిశ్రచాపు	10
6. ఇన్నిటా నౌరయక	కమాస్	ఆది	12
7. ఇన్నిటి మూలం శీర్షయుడు	మలహారి	ఆది	14
8. ఎంతమోహమో గాని	వరము	ఖండచాపు	16
9. ఎంత వడేయ నిదే మమ్ము	షైరవి	ఆది	18
10. ఎంత భాగ్యవంతుడవో	మోహన కల్యాణి	ఆది	20
11. కడవరాదు హారి ఘనమాయ	ముఖారి	ఆది	22
12. కనుగొనరే ఇరుగడ చెలులు	ముఖారి	ఆది	24
13. నీపు నా సొమ్ముపు	చక్కవాకం	త్రిశ్రనడ	26
14. హిదలె నిందు కళ	ఆనందషైరవి	ఆది (త్రిశ్రగతి)	28
15. మంచి ముహూర్తమున	సురటి	మిశ్రచాపు	30
16. మాధవ భూధవ	అభోగి	ఖండచాపు	32
17. మునుల తపము నదే	హిందోళ	ఆది	34
18. మోసమున మాయా	ముఖారి	ఖండచాపు	36
19. రాముడు లోకా థిరాముడు	ఖరహారప్రియ	ఆది	38
20. శరణవేదెద యజ్ఞసంభవ	హంసానంది	ఆది (త్రిశ్రనడ)	40
21. శరణు శరణు రామచంద్ర	వలజీ	ఆది	42
22. ఆనాది జగమున కౌభజము	సారంగ	ఆది	44
23. ఆ రూపమునకే హారి	శుద్ధసాపేరి	ఆది	47
24. ఎంత పరాక్రమము	బోధిరామక్రియ	ఆది	50
25. కందువ మీనిచ్చ కల్యాణమునకు	దేశ్	ఏకతాళం	53
అనుబంధము	--	--	55

సంకీర్తనలు

చక్కని జాణ ఇన్నిటా జవరాలు
చక్కెరబొమ్మ వంటిది జవరాలు.

కమ్మల తప్పకమాచి కప్పురాన నిన్నువేసి
సన్నసేనే నదివో జవరాలు
వెన్నెలనవ్వులు నవ్యి వెడుక నీకు పుట్టించి
చన్నుల నౌరసే నిన్న జవరాలు.

తెరమరగున నుండి తెనెగార మాటలాడి
సరివెనగి నీతో జవరాలు
విరులు నీపై చథ్లి వింత సేతలెల్లా చేసి
సరసములు నెరఫీని జవరాలు.

తమకము నీకు రెచి దయపుట్ట సేవనేసి
సముకాన కొసరీని జవరాలు
అమర శ్రీవేంకటేశ ఇన్నిటా నివ్వుగూడగా
జమళిరతుల చోక్కి జవరాలు.

సారాంశం

అలమేలుమంగ శృంగార రసాధి దేవతయై శ్రీ వేంకటశ్వరుని పరవశపరుస్తున్నది. సర్వాపయవ సాందర్భంతో విరాజిల్లు చక్కెర బొమ్మ. తన కములతో మనోహరంగా నిన్న చూస్తున్నది. వెన్నెలవంటి నవ్వులతో తన చన్నులను నీపై ఒత్తుతున్నది. తేనెలూరుతున్న సరసపుమాటలతో, పుష్పాలతో నిన్న ముంచెత్తుతూ, నీ సేవ చేయటంలో సిద్ధహస్తరాలై నీతో చేరి, రతి సుఖాతిశయాన్ని పొందుతున్నది-అని అన్నమయ్య కీర్తించాడు.

v) ; సి పా మసి పమగన సా ; సి సా గము గా సా ; ;
 ; , చక్కని సా . ఇఱ . స్తుటా ; జవరా . | ల ... ||
 ; , సా గన్ని సా గా మి పరిము ; పా పరిసీ సుగు ; సి ని పరిము పగము || పరి
 ; , చక్కని రణి మ్మి వంటి ద . | . జవరా . | ల (చక్కని)

1చ) ; మసి పమగన ససా గ స్తి సా ; స్తి ని గా ము ; పగము పరి సీ ||
 ; క . స్తులత . ష్టుకచూ . ద | ; కష్టురాని ని . స్తువే . . సి ||
 ; పరి సీ పరి మసి పమగన || ; గము పరి | సి ; ; ; ||
 ; స . స్తునే . . సి . . . నదివే | ; జవరా . | ల ... ||
 ; పరి ము పగము ప ని సుగు సా ; సుగు ముగు సుగు సా ;
 ; వె . స్తై లన . ష్టులు న . . ష్టువే . కుక సి . . కుపు . ష్టుం . . ది ||
 ; సుగు ముగు సా గసీ సా ; సా గసీ పగము || ; పరి ము పగము సగ || మపరి
 ; చ . . స్తుల సారసి . . ని . స్తు | జవరా . | ల (చ)

2చ) ; సి పమగ స సనగగస్తి సా ; ; స్తి ని గా ము ; ప గము పరి సీ ||
 ; తెర మరగు సనుం . . ది ; ; తె నెగార | మూ . టలా . . ది ||
 ; పరి సు పగము పరి సుగు సా ; ; సుగు ముగు సా ;
 ; సరలె నగీ . సి . . . తె . . . ; జవరా . | ల ... ||
 ; పరి ము పగము పరి సుగు సా ; ; సుగు ముగు సా ;
 ; కిరులు సి . . ష్టై . చ . . ష్టు | ; కిం త సే . త | లె . ల్లాజే . సి ||
 ; సుగు ముగు సా గసీ సా ; ; సుగు ముగు సా ;
 ; సరనములు . నెర ష్టై . . ని . . ; జవరా . | ల (చ)

3చ) ; మప తుగ సా సాన గా స్తి సా ; ; సి ని గా ము ; పగము పరి సీ ||
 ; త ము . కము సి కురే . ద | ; ; దయ ష్టుష్టు | సే . వసే . . సి ||
 ; ప ని సు పరి మసి పతుగ సగ || ; గము పరి | సి ; ; ; ||
 ; సముతా . న . తి సరి . . . ని . . ; జవరా . | ల ; ; ; ||
 ; పరి ము పగము పా సి సుగు సా ; ; సుగు ముగు సా ;
 ; అమురతీ . . వేంకటే . . శ | ; అ . స్తుటా . . . | సి ష్టుగూ . ద గా ||
 ; సుగు ముగు సా గసీ పగము || ; పరి సుగు సా ; ; పరి ము పగము సగ || మపరి
 ; జము శరకుల చే . క్రీ ; జవరా . | ల (చ)

జ్ఞానయజ్ఞ మీగతి మోక్షసాధనము
నానార్థములు నిన్నే నడపె మా గురుదు॥

అలరి దేహమనేటి యాగశాలలోన
బలువై అజ్ఞానపు పశువును బంధించి
కలసి నైరాగ్యపు కత్తులఁగోని కోసి
వెలయ జ్ఞానాగ్ని లో వేలిచ మాగురుదు॥

మొక్షము వైష్ణవులనే మునిసభ గూడపెట్టి
సాక్షుము శ్రీపాదతీర్థ సోమపానమును నించి
చక్కగా సంకీర్తన సామగానము చేసి
యుక్కువతో యజ్ఞము సేయించెబో మాగురుదు

తదియై గురుప్రసాదంపు పురోదాశ మిచి
కొద దీర ద్వయమను కుండలంబులు బెట్టి
యెదలో శ్రీవేంకటేశు నిటు ప్రత్యక్షము చేసె
యిదివో స్వరూప దీక్త యిచ్చెను మాగురుదు॥

సారాంశం

మోక్షసాధనమైన జ్ఞానయజ్ఞాన్ని అన్నమయ్యలో తన గురువు నెరపిన విధానం ఈ సంకీర్తనంలో వివరింపబడింది. దేహమనే యాగశాలలో బలమైన అజ్ఞానమనే పశువును కత్తితో వధించి జ్ఞానాగ్నిలో ఆహుతి చేశాడు ఆ గురుదు. శ్రీవైష్ణవులనే మునులసభలో వుంచి శ్రీపాదతీర్థమనే సోమపానమును అందించాడు. సంకీర్తనమనే సామగానం చేసి గురుప్రసాదమనే (హోమంలో వేల్చుగా మిగిలినది) పురోదాశం ఇచ్చి;

శ్రీమన్నారాయణ చరణో శరణం ప్రపద్యే
శ్రీమతే నారాయణాయనమః

అనే మహామంత్రాలను (ద్వయాం) రెండు కుండలాలుగా అందించి స్వరూపదీక్తనిచ్చి అన్నమయ్యను ధన్యమైంచి చేశాడట ఆ “గురుదు.”

- వ) లి మ పాస నీ స ని ప మూ ల మ ప మ ల న నీ స న సా :
 జ్ఞాన య జ్ఞానీ .. గ ఆ మో క్ష . సా .. ధన ము :
 ల మ ప నీ నీ స నా నీ స న ల మ ల న నీ ల స ని ప మ ల :
 నా . నా . ధ ము ల ని . సై న త ప మూ . గు రు దు . . . (జ్ఞానయజ్ఞ)
- 1చ) మ ప పా మ ప ప ప పా పా మ సి ప మ ల మ మ ప పా :
 అ ల ల దే . హ మ నే టి యా . గ సా . ల లో . న :
 ల మ ప నీ నీ నీ స ని ప మూ ని ప మ ల ప మ ల న సా :
 బ ల వై . అ జ్ఞా . . న పు ప చు వు ను బం . ధం చ .
 మ ప నీ తీ తీ తీ స న స : స న ప నీ స ల ల ల ల ,
 క ల సి వై రా . . గ్రూ పు . క . త్రు ల లో . సి లో సి :
 మ ల స స ల నీ స ని ప నీ ప మ ల ల మ ప మ ల న సా :
 వె ల య జ్ఞా . నా . గ్రీ లో వే . లి చె మూ . . గు రు దు || (జ్ఞాన)
- 2చ) మా ప ప మ ప ప ప పా , ; ని ప మ ల మ ప ప పా పా :
 మొ క్కు చు వై . ష్టు వు ల నే . . ము సి న భ గూ . డ బె టీ :
 మా ప నీ స ల నీ స ని పా మ మ సి ప మ ల న ల నీ సా సా :
 సా క్కు చు తీ . పా . ద తీ ధ నీ . మ పా . న ము ను నం చ :
 మా ప త నీ తీ న స న న న ల ప మ ల స స ల నీ స న :
 చ క్కగా . . నం కీ ర్త న సా . మ గా , న ము ను చే సి :
 పా ల స స ని పా ని ప ప మ ల మ ప నీ ప మ ల ల మ ల న సా :
 ఇ క్క వ తో . య జ్ఞా ము నే . యి ం చె . లో . మూ . గు రు దు || (జ్ఞాన)
- 3చ) ; మ పా ప మ పా ప పా ప సి ప మ ల మ ప ప పా ప ||
 ; త ది య్యు గు రు ప్ర సా దం . పు పు లో . డా . శ మి జ్ఞ :
 ల మ ప ని నీ ; స ని ప మ ల మ ప మ ల న సా ల నీ సా సా :
 శా ద తి . ర . ద్వా య మ ను కు ం డ . లం . బు ల బె టీ :
 మ ప నీ నీ నీ స స న న ల ప మ ల స ల నీ స న :
 ఎ ద లో కీ వెం . క టీ . శ న టు ప్ర త్యా క్షమ చే సా :
 నీ స స , స నీ స ని పా మ ; మా ప ని మ ప మ ల న సా :
 ఇ ది వో స్వరూ . ప టి క్ష . ఇ జ్ఞ ను మూ . గు రు దు || (జ్ఞాన)

సి = కాకలి నిషాదము

కోరిన కోరికె లెల్లా కొమ్ము యందె కలిగిన
చెరి కామయజ్ఞ మిట్టే సేయవయ్యా నీపు.

(కోరిన)

సుదతి మోవి తెనెలు సోమపానము నీకు
పొదుపైన తమ్ములము పురోడాశము
మదన పరిభూషలు మంచి వేదమంత్రములు
అదె కామయజ్ఞము సేయవయ్యా నీపు.

(కోరిన)

కలిక పయ్యుద నీకు కప్పిన కృష్ణజీనము
నలువైన గుబ్బలు కనక పాత్రలు
కలసేచి సరసాలు కర్మ తంత విభవాలు
చెలగి కామయజ్ఞము సేయవయ్యా నీపు.

(కోరిన)

కామిని కాగిలి నీకు ఘనమైన యాగశాల
ఆముకొన్న చెముటలే ఆవబ్జధము
శామేరనే శ్రీవేంకటేశ నన్ను నేరితి
చెముంచి కామయజ్ఞము సేయవయ్యా నీపు

(కోరిన)

సారాంశం

శ్రీ వేంకటపతికి అలమేలు మంగకు మధ్య సురతిని కామ యజ్ఞంగా అన్నమయ్య కీర్తించాడు. మంగమ్మ మోవితెనెలు సోమరసం. నమిలిన తాంబూలము పురోడాశము (హోమంలో వేల్చగా మిగిలిన ప్రసాదం). రతి పలుకులు వేదమంత్రములు. పయ్యుద-కృష్ణజీనము. కుచములు బంగారు పాత్రలు. కలిసి చేసే సరసాలు కర్మతంత్రాలు. కాగిలి యాగశాల. రతి చెమటలు దీక్కాంతంలో చేసే మంగళస్నానం. అని కామయజ్ఞాన్ని ఆదిదంపతుల మధ్య శృంగారకీర్తిగా అభివర్ణించాడు.

- వ) :,, సంసం సంసరి దా ; దసిసే నిద విషామూ , పా ॥
 :,, తో లన తో . రకె లె ల్లా ; తో . మ్మయందె , క ల గీ . ని ॥
 :,, వసిదవము గపము గా లసా ; రి గముపద సీ , నిదయాపా మప ॥ దన
 :,, చే . . ల . ఆ , మయిళ్లిమి . ట్లి సే . . యువ . . య్యు సీ . . పు . (తోలన)
- 1వ) :వ దసిదా నివదనిదవముగలి ; గాగసిదిపాము ; గ పముగలగసా ॥
 :సుదతిమోతితే . . . నె . లు . . సేతో . మపా . నము . సీ . . కు ॥
 :,, ధ సిసాలగద వ ముగ లగా , మపదవ దసిదిపా , మపదావ ॥
 :,, పాదులైనత . మ్ములము . . . పురో . డా సిము ॥
 :,, గ ముపదసిసలీగాంగా ; లి సలగ లిససు ; సంల స సీదా ॥
 :,, మద నపరభా . వలు . . మం చవే . దిమంతుము లు . ॥
 దసి సం , సంసంల సంసిదవది ; మప గముపద సీ ; సం ; మప ॥ దన
 అదె ఆ . మయ . జ్ఞ . ము సే . యువ . . య్యు . సీ . . పు . (తోలన)
- 2వ) :,, వదనిదనివదనిదవముగలి ; గా గానిదవము ; గదవముగలసా ॥
 :,, క లికివ . య్యు . ద . సీ కు క షైనశ్చ . . ష్టై . . . జినము ॥
 :,, సరగాల గాపముగలగా ; గముపద సీదాపా ; ; ;
 :,, నలులైన గుళ్లి . లు . . కన కపా . త్రి . లు . . .
 :,, గముపద వదసిసలీగాంగా ; లి సలగ లిససు ; సిల సీ , డా ॥
 :,, క ల సేతి సర . సా . లు . . క . ధ్వతం . త్రి . విధ . పా . లు ॥
 దసిసం సంస సిలస సిదవదమువ గముపద సీ ; సం ; మప ॥ దన
 చెలగి ఆమయ . జ్ఞ ము సే . యువ . . య్యు సీ . . పు . (తోలన)
- 3వ) :వదనిదదనివదనిదవముగలి ; గా , సిదిపాము ; గదవముగలసా ॥
 :ఆ . బిసిఆ . గి . లి . సీ కు , ఘు నమైన ; యా . గ కా . ల ॥
 :ధా ధి సిసాల గదవముగలగా ; గగానిదాపా ; ; ;
 :అముతొన్న చె . మ . ట . లి ; అవష్టధి ము . . .
 :,, గముపద సీ , సలగాల ; సలగ ల సం సా ; సిలసిల సిదా ॥
 :,, తో , మేరనే . శ్రీ . వేంకటే . . . శ ని స్నే . నే . . లితి ॥
 :,, దసిసం ల సిలస సిదవది ; మపగముపదాని ; సం ; మప ॥ దన
 :,, చే . ముంచి ఆ . మయ . జ్ఞ ము సే . యువ . . య్యు సీ . . పు . (తోలన)

నమో నమో దానవ వినాశ చక్రమా
సమర విజయమైన సర్వేషు చక్రమా ॥

అట్టె పదారు భుజాల నమరిన చక్రమా
పట్టిన ఆయుధమ్ముల బలుచక్రమా
నెట్లన మూడుకన్నుల నిలిచిన చక్రమా
రట్టుగా మన్నించవే మెఱయుచు చక్రమా ॥

ఆరయ నారుకోణాల నమరిన చక్రమా
ధారలు వేయించే తోడి తగు చక్రమా
ఆరక మీదికి వెళ్ళే అగ్నిశిఖల చక్రమా
గారవాన నీ దాసులంగావవే చక్రమా ॥

రవిచంద్ర కోటి తేజరాళియైన చక్రమా
దివిజసేవితమైన దివ్యచక్రమా
తవలి శ్రీ వేంకటేశు దక్షిణకర చక్రమా
యివల నీ దాసులము ఏలుకోవే చక్రమా ॥

సారాంశం

మూడు కన్నులతో, ఆరు కోణాలతో, పదహారు భుజాలతో, వెయ్యి అంచులతో అగ్ని శిఖలను పెదజల్లి రాక్షస సంహరం చేసేది సర్వేశ్వరుని సమర విజయమైన సుదర్శన చక్రము. కోటి సూర్య చంద్రకాంతులతో విలసిల్లుతూ, దేవతలచే సేవించబడుతూ, శ్రీ వేంకటేశ్వరుని కుడిచేతిని అలంకరించిన ఓ దివ్య చక్రమా! నీ దాసులమైన మమ్ము ఏలుకోవే! - అని అన్నమయ విన్నపం.

- వ) స్తి సి మ గా , గ మ ప నీ గ మ ప నీ ని సి
 న మో న మో , దా . న వ తి నా శ చ క్ర మూ
 వ వ ని సి ము గ గ సి సి నీ వ సి సి పి , మ గా మ గా న .
 న మ ర వి జ య మై న న . రై . శ చ క్ర మూ . (నమో నమో)
- 1చ) మూ పి , మ పి ప వ పి పి మ వ మ గ మ గ నీ వ పి , .
 అ ట్లే . ప దా రు బు జా ల అ మ ల న చ క్ర మూ .
 గా మ ప ప నీ నీ నీ న వ గ మ ప ని సి గ నీ ని .
 : నె ట్లై న మూ దు క న్ను ల . న లి న న చ క్ర మూ .
 గా ము గా సి నీ పి గ మ ప సి నీ పి , గా మ గా న .
 ర ట్లై గా . మ స్థిం చ వె మె ర య చు . చ క్ర మూ . (నమో నమో)
- 2చ) మ వ ప వ మ వ ప పి పి ప ; నీ వ మ గ మ గ నీ వ పి , .
 అ ర య ఆ . రు తో జా ల ; అ మ ల న చ క్ర . మూ .
 గా మ ప సి సి ప మ గ మ గ సా ; న సి సి మ గా .
 ధా ర ల వే . యిం . తీ తో . . డి . త గు చ క్ర మూ .
 గా మ ప వ నీ నీ నీ నీ మ గా మ ప ని సి గ నీ నీ ని .
 అ ర క కీ . భ కి వె ట్లే అ గ్రౌ కి భ ల చ క్ర . మూ .
 గా మ గా సి పి గ మ వ సి నీ పి , గా మ గా న .
 గా ర పా న నీ దా ను ల తా . వ వే . చ క్ర మూ . (నమో నమో)
- 3చ) గ మ పి , ప పి నీ గా మ ప సి నీ త మ గ మ సి పి , .
 ర వి చం . ద్రు తో తీ తే జ రా . కి టై . న చ క్ర మూ .
 గ గ మ ప ని సి వ మ గ సా న సి సి సి మ గా
 ని వి జ సే . . వి త మై . న బి . ష్టు చ క్ర మూ
 గ గ మ పి నీ వ నీ నీ మ గా మ ప ని సి ల ని సి .
 త వి త తీ . . వేం క టీ పు ద క్రి ణ క ర చ క్ర . మూ .
 గ గ మ పి నీ వ మ గ మ ప సి నీ పి మ గా మ గా న .
 ఇ వ ల నీ . దా ను ల ము . వి . ల తో వె చ క్ర మూ . (నమో నమో)

దిక్కునీవే జీవులకు దేవసింహామా
తెక్కుల గడ్డియ మీది దేవసింహామా ॥

సురథెల్లా కొలువగ సూర్యచంద్రుల కన్నుల
తిరమైన మహిమల దేవసింహామా
నిరతి ప్రప్తుడుడు నీ ఎదుఱ నిలిచితే
తెరఁ దీసితి మాయకు దేవసింహామా ॥

భుజములు ఉప్పింగగాను ఫూచిన శంఖుచక్రాల
త్రిజగములు ఏలెటి దేవసింహామా
గజ భజింపుచు వచ్చి కాచుక నుతించేటి
ద్వీజ ముని సంఘముల దేవసింహామా ॥

ముప్పిరి దాసులకెల్లా ముందు ముందే ఒసగేటి
తిప్పురాని వరముల దేవసింహామా
చిన్నిల అహోబలాన శ్రీ వేంకటాది మీద
తెప్పుల తెలెటియట్టి దేవసింహామా ॥

సారాంశం

అహోబలగిరి పైన శ్రీ వేంకటాదిపైన శ్రీహరి ఇచ్ఛానుసారం విహారించే దేవ సింహాము, మాయాతీతుడు, మహామహిమాన్యతుడు. సూర్యచంద్రులు కన్నులుగా, శంఖచక్రములను దాల్చి; మునీశ్వరులు, బ్రాహ్మణోత్తములు, భక్తప్రప్తుడుడు ఎదురుగా నిలిచి స్తుతి చేస్తుండగా - విలాసంగా సింహాసనం మీద కూర్చొని ముల్లోకాలనూ పాలించుతూ, అసంఖ్యాకమైన తన భక్తులకు గొప్ప గొప్ప వరాలిస్తూన్న ఈ దేవసింహాముగా కన్నులకు కట్టినట్లు శ్రీ వేంకటేశ్వరుని తన సంకీర్తనలో కీర్తించాడు అన్నమయ్య.

- v) సారమామా : వదమగరసా ||, గరిసస్తిధథ్థధసాసా ||
దిక్కునీవేజీ.. వులకు ||, దే.వ.సిం.హమా ||
సారమామా : వవదససా ||, ససిదము : వదమగరసా ||
తెక్కులగిర్చియ. కీటి ||, దే.వ.సిం.హ.మా ||
- ch) , దమగరసా || నన్నిధరినలి || సారమామము : వదమషాపా ||
.సురలి. ల్లి || తొలు. వ.గా || సూర్యచంద్రులక .. స్నేల ||
వదాసా. ని || దషాపాదము ||, లిమా || పాదసాసా ||
తిరపై. న || మహిమల .. ||, దేవ.సిం.హమా ||
సససిదపదము : పాదససా || ససిదంసతి || గతితిసా ||
సిర.తి.త్ర .. || ప్రో.దుడు || నీ.. ఎదుట || నిలిచెతే ||
వవదగంసా || నిదామాదా || సా., ససిదము : వదమగరసా ||
తిర.తి.సి.త .. మాయ || కు.దే.వ.సిం.హ.మా || (దిక్కునీవే)
- 2ch) , దమగరసా || నసిదురినలి || సారమామము : మపాదమషా ||
.భుజము.లు || ప్రోంగగా.సు || పూచనశం || ఖుచ్ఛ .. అ ||
వదాసససా || దషాపాదము ||, లిమా || పాదససా ||
త్రింగము.లే.లేటి. ||, దేవ.సిం.హమా ||
సససిదపదము : వవదససా || ససిదంసతి || గతితిసా ||
గజ.భ.జం || పుచు.వచ్చితా..చు.క || సుతించెతే ||
వవదగంసా || ససిదమాదా || సా., ససిదము : వదమగరసా ||
ఛ్యాజ.ము.ని || సం.ఘము.ల.దే.వ.సిం.హ.మా || (దిక్కునీవే)
- 3ch) పాదమాగరి || నసిదురినలి || సారమామము : వదమషాపా ||
ముష్టిరిదా. || సుల.కె.ల్లి || ముందుముందే || బన.గేతి ||
పాదసససా || దషాపాదము ||, లిమా || పాదససా ||
తిష్టురాసి. || వరముల .. ||, దేవ.సిం.హమా ||
సససిదపదము : పాదససా || ససిదము : వదమగరసా ||
ఒక్కిల.అ.. || పోబలన || తీ..వేంక.టుత్తుర్తి కీద ||
పాదగంసా || ససిదమాదా || ససిదము : వదమగరసా ||
తిష్టల.తే.లే.. కియ || తీ.దే.వ.సిం.హ.మా || (దిక్కునీవే)

ఇన్నిటా నొరయక ఎఱుకేది
వెన్నుని కృపగా వెలసేది ॥

కోపము మతిలో కుందినపుడు వో
పాపము లన్నియుఁబాసేది
తీపుల యాసలు తీరినపుడు వో
తాప్రతయములు తలఁగేది ॥

ఘన కర్మంబులు గడచినపుడు వో
వెనుకొను భవములు విడిచేది
మునుకొని ఇంద్రియములు వీడినఁబో
పనివడి విరక్తి బలిసేది ॥

ఆకటి రుచు లివి అణగినపుడు వో
చేకొని సుఖమును చెందేది
తకడ శ్రీ వేంకటేశ్వరు శరణము
పై కొనిననుఁబో బదికేది ॥

సారాంశం

జీవి క్రోధాన్ని విడునాడితేనే పాపరాళి పరిహారింపబడుతుంది. ఆశాపాశములు తొలగించుకొంటేనే తాప్రతయం తొలగుతుంది. భారమైన కర్మలకు దూరమైనపుడే సంసార లంపటం నుండి బయట పడటం జరుగుతుంది. ఇంద్రియ సుఖాలను విడునాడినప్పుడే వైరాగ్యం వృద్ధి చెందుతుంది. ఆకటి రుచులు అణగారినపుడే సుఖం ప్రాప్తిస్తుంది. ఇవన్నీ శ్రీ వేంకటేశ్వరుని కృపతో మాత్రమే సాధించ గలుగుతాడు జీవి. కాబట్టి శ్రీ వేంకటేశ్వరుని శరణు పొందటం తప్ప మోక్షసాధనకు మరో మార్గం లేదని అన్నమాచార్యులు ప్రభోధించారు.

జన్మిటి మూలం బీశ్యరు డాతని
మన్మన కొలదినె మలయుట గాక ॥

మాయమయమై మనియేడి జగమిది
చాయల నిందు నిజము గలదా
కాయము సుఖమఃఖములకు పొత్తిది
రేయ పగలు ఒకరీతే కలదా ॥

దైవాధినము తగు సంసారము
వావిరి జీవుల వసమానా
ధావతి మనసీది తన కర్మమూలము
వేవైనా విడువగ వశమా ॥

పంచేంద్రియముల పరగేటి బ్రతుక్కిది
చంచలంబు నిశ్చలమానా
ఎంచగ శ్రీ వేంకటేశ్వరు కృపతో
సంచయమైతే సతమా గాక ॥

సారాంశం

సమస్త విక్ష్యానికి మూలం శ్రీహరి. ఆ దేవదేవుని వల్లనే ఈ జగత్తు ఉన్నది. అయినే శాశ్వతుడు. మాయమయమైన ఈ ప్రపంచంలో ఏదీ వాస్తవమైనది కాదు. శరీరం సుఖ దుఃఖాలతో కూడినది. ఇవి రేయ పగలు వలె ఒకే రీతిగా పుండవు. పలు కర్మల వెంట పరుగుపెట్టేది మనస్సు. ఎన్నిసార్లు ఎంత ప్రయత్నించినా కర్మమన వశం కాదు. మన బ్రతుకులు పంచేంద్రియములు ఆధీనంలోనివి.

కానీ - శ్రీ వేంకటేశ్వరుని కృప పొందగలిగితే ఈ సంసార సుఖ దుఃఖాలన్నిటినీ అధిగమించవచ్చునని అన్నమయ్య ప్రభోధించాడు.

- v) :న లి మ మూ గా లి సా ; , సా ర ధా ; సా ; ; ; || : , సా ర ధా ; సా ; సా సా ||
 : ఇ . శ్రీ తీ మూ . లం . ; , చీ శ్రు రు ; తు . . . || 26 సాల - ; , చీ శ్రు రు ; దీ . త ర ||
 :న లి మ మూ వి దా సే సే ; , సే దా వ మూ ; గా లి ప ము గ ర || సద్
 :ము . స్నే న ఆ ల ర నే ; , మ ల యు ట ; గా . క (ఇన్నిటి)
- w) :మూ , పా ద సు ; సు సు ; , మ మూ వ దా ; సు సు సు సు ;
 :మూ , యూ . మ య షై ; , మ స యై ది ; ఇ గ వి ది ;
 :ల మూ వ దా సు ; సు దా ; సు ల సు ; సు దా ; సు ; ; ; ||
 :దా . య ల సిం . దు సు ; అ ము క ల ; దా . . . ||
 :స లి స దా ; ద దా దా , సు దా వి మూ ; వి ; పా వి ||
 :పా . య ము ; సు ఫ దు . , ఫ ము ల కు ; వి . త్రి ది ||
 :న లి మ వి దా సు , సు సు ; ద స ల స దా వి ; మ ప ద ప మ గ ర స || లభ
 :రే య వ గ లు , ఒక ; రి . . . తే . . గ . ల . దా (ఇన్నిటి)
- 2v) :మూ , పా ద సు ; సు సు ; , మ మూ వా ద ; సు ; సు సు ;
 : దై . హ . ధి . న ము ; , త గు సం . ; సా ; ర ము ||
 :ల మూ వ దా సు ; ల లి ; , స లి స ల ద ; సు ; ; ; ||
 : వా . వి ర జీ . వు ల . వ స వూ . . . ; నా . . . ||
 : , స ల స దా దా దా దా ; న దా వ దా మూ ; వి ; వి వి ||
 : , ధా వ త మ న సి ది ; త న క . ద్వి ; మూ . ల ము ||
 :న లి మూ , వి దా సు ; , ద స ల స దా వి ; మ ప ద ప మ గ ర స || లభ
 : వే . వే . లై . నా ; , వి . దు . వ గ ; వ . శ . మూ (ఇన్నిటి)
- 3v) :మూ , పా ద సు ; సు సు ; , ప ద మ వి , దా ; సు సు సు సు ;
 : మం . చేం త్రి య ము ల ; ప ర . గే తీ ; ప్రతు లి ద ||
 : , రి మ వి ; దా సు ; , స లి స దా ; సు ; ; ; ||
 : , చం చ లం . బు స . , శ్వ ల మూ . , నా . . . ||
 : , స ల స దా , దా , దా ; స దా వి మూ ; వి వి వి వి ||
 : , ఎం చ గ శ్రీ , చేం . క ; చీ . శ్రు రు ; శ్వ వ య ద ||
 :న లి మూ వి దా సు ; , ద స ల స దా వి ; మ ప ద ప మ గ ర స || లభ
 : నఱ చ య షై . తే ; , న . త . మూ . , గ . . . క (ఇన్నిటి)

ఎంత మోహమోగాని ఇతడు నీ మీదను
సంతతము బాయికిటు సరున నున్నాడు ॥

(ఎంత)

పలుకవే పతితోడ పగడ వాతిరఁ దెరచి
చిలుకవే సెలవులను చిరునవ్యులు
మొలక సిగ్గులివేల మోనంబు లిక నేల
కలయికకు వచ్చి ఇదె కాచుకొన్నాడు ॥

(ఎంత)

కనుగొనవే ఒకమాటు కలువ కన్నుల ఇతని
పెనగవే కరములను ప్రీయము చల్లి
శానిగేటి తమకమేల పొసగి గుట్టిక నేల
నిను కదియు వేడుకను నిలుచున్నవాఁ డు ॥

(ఎంత)

కొసరవే ఈవేళ కూరిములు సారెకును
విసరవే సణగు లిటు వేమారును
వెప రతుల మరగి శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు గూడి
సునరమున నీతోడ చోక్కుమన్నాడు ॥

(ఎంత)

సారాంశం

ముద్దనాయుక అలమేల్చుంగను ఎనలేని మోహంతో సమీపించినాడు శ్రీ వేంకటపతి. కాని ఆమె బిడియంతో కనులు వాల్పి, సిగ్గుతో మౌనంగా వున్నది. మొలక సిగ్గులు పీడి, కలువ కన్నులతో శ్రీవారిని నిండార చూచి, చిరునవ్యుతో ఎళ్లని పెదవులు విప్పి నోరారా పలుకరించి కూరిమితో శ్రీ వేంకటేశ్వరునితో రతుల తేలమని, తానే ఒక చెలియ్యే అన్నమాచార్యులు అలమేల్చుంగకు బోధిస్తున్నారు.

- v) .. గా ముదనగస్తి : నిదమూ ముగగనస్తి : నిమూగనస్తి ధా : ధీ నిస్తగస్తి స్తి : .. ఎంత మో .. పూ. మోగా .. . సి : ఇతి దుస్తి .. తీ .. దస్తి : .. సీ సగా మూడా : డా నీడా : సి నీదమూ : గమనిసిదదముగగ్గినస్తి : .. సంతతము : బా. యికిటు : సరుసనసు : స్వా దు (ఎంత)
- 1చ) : నగాసమూ : నిదముగమూ : మూ : నగాముడా : సిదదముదసిస్తిస్తి : వలుకవే : వ. ఆ. తీ. దు : వగదహా. తె. ర. దె. రథి : దసీసి సి. ది. ముదనిదముగస్తిస్తి : గమూడా. సీ. స్తిస్తి : .. : చలుకవే .. సె. ల. తు. అసు : చరున. వృత్తి. లు
- : నిదమూ. ముద : గామూదనిస్తిస్తి : సిముగస్తిసిదమూ. డానీస్తిస్తి : స్తి : మొలక. సీ. . స్వాలపే .. ల. మో. సం. బు : లికనే. ల. : దసిసి గగసీ. స్తి. స్తి. స్తిస్తి : దసీగస్తిసిదమూ : గమనిసిదదముగగ్గినస్తి : కలయికకు. త. జ్ఞ. ఇ. దె. . ఆ. చు. తీ. . . స్వా దు (ఎ)
- 2చ) : నిసిముమూమూ : నిదముగమూ : మూ : నగాముడా : సిదదముదసిస్తిస్తి : కసుగానవే : ఒ. ఒ. క. మూ. టు. . కలువక. . స్వా. ల. . ఇ. త. ఱి : దసిసి. ది. ముదనిదముగస్తిస్తి : గమూడసిదసిస్తిస్తి : పెనగవే .. క. ర. ము. . అసు : బ్రియముచ కీ
- : నిదమూ. మూ. గమూదనిస్తిస్తి : సిముగస్తిసిదమూ. డానీస్తిస్తి : పింగిన. తీ. తమకమే. . అ. పింగిన. గి. . . గు. బ్రికనే. ల. : దసిసిగగసీ. స్తి. స్తి. స్తిస్తి : సిగసిదముమూ : గమనిసిదదముగగ్గినస్తి : సినుకత. యు. వే. దుకసు. . సిలు. చు. . . స్వా. వా దు. . . (ఎ)
- 3చ) : నగాసమూ : నిదముగమూ : మూ : నగాముడా. సిదదముదసిస్తిస్తి : తినరవే. . ఈ. . . వే. శ. . కూరములు. సా. . . ర. కుసు : దసిసి. ది. ముదనిదముగస్తిస్తి : గమూడా. సీ. స్తి.
- : వినరవే .. న. ఇ. గు. . లిటు. : వే. మూ. రు. సు : నిదముద : నిదముదనిసిస్తిస్తి : వెనరకుల. . మరగి. . తీ. . . వెం. కట్ట. . . . ఖుదు. గూ. . కీ. : దసిసి. గాసి. సి. : సిది. : డాగి డామూ. గమనిసిదదముగగ్గినస్తి : సునరమున. . సి. తీ. ద. . . . చొక్కుచు. . . స్వా. దు. . . . (ఎ)

(ఈ సంకీర్తనము లిఖితించి ఉన్న విషయాలనుటు లీలాగా. చక్కనుటి దైవతము తో కూడిన హిందీ డాములో స్వరపరచబడినది)

ఎంత వదేయ నిదే మహ్నా
దొంతి రతులకు నెదురు చూచిని ॥

అలికులవేచి అంబుజపాణి
కలికి మగువ రాఁ గదవమ్మా
మలయుజగంధి మదన విలాసిని
కలయికలకు పతి కాచుకున్నాడు ॥

సామజగమనా చక్కెర బోమ్మా
కామిని ఇక రాఁ గదవమ్మా
భూమాతిలకమా పనిడి సలాకా
ని మగదదివో నిలుచుకున్నాడు ॥

ఒదికప్ప నెలతా ఒప్పుల కుప్ప
కదుఁకల సతి రాఁ గదవమ్మా
గుడిఁగొని తెరలోఁ గూడె నిన్నప్పదు
ఎదయక శ్రీ వేంకటేశుడున్నాడు ॥

పారాంశం

అలమేలు మంగమ్మ తుమ్మెదలవంటి కురులు కలది. పద్మములవంటి పాదములు కలది. మదన విలాసిని, మదగజయాన, చక్కెరబోమ్మ, నారీ రత్నము, మన్మథుని బంగారు భాషము, ఒప్పులకుప్ప - అని మంగమ్మ సౌందర్యతిశయాన్ని కీరించి; ఆమెపై అనురక్కుడై వేంకటపతి దొంతిరతులకు నిరీక్షిస్తున్నాడని అన్నమయ్య పేర్కొన్నాడు.

- v) : రణమ పామూ, గరి గను, సూర్యి సూర్యి, రంగరంగుల్లి॥
 : ఎంత వరే . . . యిని . . . దే . ము . . మృజు॥
 : రణమ పాదమ పాదాలీ . . . నిఱసిదహపి, మగమగదహపమగు॥ రన
 : దొంతిరతు . . లకును . . ఎ. దు. రు . . చూ . . చీ॥ ని . ఎంతవదేయ...
 : రణమ పాదమ పాదాలీ . . . గంససిదహపి, మగపమదహపమగు॥ రన
 : దొంతిరతుల . . కును . . ఎ. దు. రు . . చూ . . చీ॥ ని . (ఎంతవదేయ)
- 1ch) : మగారగమూ; మూ . . ; పమాగలీ; గామూపొ . . ;
 : అతికులవే; ఓ . . ; అం. బుజిపొ . . ఓ . . ;
 : దపాముపాదాలీను . . . ; సంసిదపాము, మపమగలిగను॥
 : కలికి. మగువు . . . ; రా. గది. వు . . . మృజు . . .
 : సంసిదపాముపదాలీను . . . ; లంసిదాలీనులంగలీ॥
 : మంయజగం . . . థ. . . ; మదనవి. లా. సి. సి . .
 : సంసిగలి. సంసిదపదాలీ. సిసంలంగలీ॥ గన
 : కలయికల. కు. . . వు. తికా. . . చుకు. న్ను . . దు. (ఎంతవదేయ)
- 2ch) : మగారగమూగమూ . . . , లిగమూ. పాదమపొ . . ;
 : సా. ముజగమును . . . ; చక్కెరి. భో . . మృజు . . .
 : పాదమపాదా, సినును . . . ; సంసిదపాము, మపమగలిగను॥
 : కా. . . ఖసి. . . ఇక . . . ; రా. గది. వు . . . మృజు . . .
 : సంసిదపాముపాదసిను . . . ; లంసిదాలీనులంగలీ॥
 : థా. మూ. తిలక. మూ . . ; పసిడిని. లా. ఆ. . .
 : సంసిగలి. సంసిదపమపువు. దసిసంసిదపాము. సంసిదపమగలి॥ గన
 : సి. మగడ. భ. వో. సిలు. చుకు. న్ను . . దు. (ఎంత)
- 3ch) : మగారగమూగమూ . . . , లిగమూ. పొ; దమపొ . .
 : పదికపునెలాతా . . . ; పపుల. కు. షై. . . .
 : దపాముపాదాలీ; సి . . ; సంసిదపాము, మపమగలిసూ॥
 : కతకలనతి; రా. . . గదవ. . . మృజు
 : సంసిదపాముపదసిను . . . ; లంసిదాలీ. సిసంలంగలీ . .
 : గుడిగిసితె. ర. లో . . . ; కూ. దెని. స్ని. పు. దు . .
 : సంసిగలి. సంసిదపదసి. సిసంసిదపాము. సంసిదపమగలి॥ గన
 : ఎదయికల్పి. . . పం. క. . టో. . . పుడు. న్ను . . దు. (ఎంత)

ఎంత భాగ్యవంతుడవో ఈక నీకు దేవ్యలాయ
ఎంతలుగా నీకుగానే వెదకి తెచ్చితని.

(ఎంత)

అలవేణ జవరాలు అన్నిటాను చక్కనిది
చిలుక పలుకుల దీ చెలియ
కలిగే నీకు కన్నుల కలికి యాకే యొక్కతె
అలరి ఇట్టే పెంటి యాడుదువు రావయ్య

(ఎంత)

జందుముఖి కంబుకంటే ఇన్నిటా అందమైనది
చందన గంధి యా సకియ
పాందుగా దీరకే నీకు పుప్పుబోణే యొక్కతె
అంది ఈకె నిట్టే పెంటి యాడుదువు రావయ్య.

(ఎంత)

జక్కు చన్నుల లేమ చక్కెరబోమ్మె లితరి
చేక్కపు సింగారాల దీ సుదతి
దక్కుశ్రీ వెంకటేశ యా తరుణి నీకు నొకె
అక్కఱలే ఇట్టే పెంటి యాడుదువు రావయ్య.

(ఎంత)

సారాంశం

అలమేలుమంగ సాందర్భాతిశయాన్ని వర్ణిస్తున్న సంకీర్తన. చక్కని కురులు కల ఆ అతివ పలుకులు చిలుకుపలుకులు. ఆమె కనులు మనోజ్ఞమైనవి. చందుని వలె ముఖాన్ని, శంఖం వంటి కంఠాన్ని కల చందనగంధి చక్కపాకం వంటి పాలిండ్రుకల ఈ శృంగార యోగ్యరాలైన స్త్రీ, నేను వెదకి తెచ్చాను. నీవు ఈ భామను సంతోషముతో విహారము చేసుకొమ్మని అన్నమయ్య అలపించిన విలక్షణమైన సంకీర్తన ఇది.

- (వ) ; నా లావ దల్నిదపడా; దన్నిదపము; గదపముగలా॥
 ; ఎతథాగ్నయం, తుయహే . . . ఈ, కెలీ, తు, దే . . శుఱ, యు॥
 ; గవదల్ సనిద్రత్తమాముగలగలా; నద్దుసారాగా; గదపముగలసా॥
 ; వింతయా, సి . . తుగా, సే. . . వెదకితె, ఔ, త, స . . .॥ (ఎంత)

1చ) గమిదా, దావసిద్రత్తముగలారీ; గసిదమాము; గలగలసా;
 అలి హే, తి ఇత, రా . . లు; అ, స్విటము; త, క్షరితి.
 ; నలి గగదపముగలసానరా; గవదమాదా,॥
 ; చిలుకత, లు, తు, లది, . . . చెలియు,॥

దన్నిద్రత్తమాముగదపముగలా; గమిదామాద, ను సును, . . .
 కలి, గె, . . సి తుక, . . . స్వు, ల, కలికి శకె, యొక్కతె,॥

దగరీసు, సుసిదసిద వము; గా వద పడా, గదపముగలన్ని॥ ధ
 అల, ర, ఇ, ఔ, . . . పం, ట్రీ, యూచుదుపు, . . . రా, వ, య్యు,॥ (ఎంత)

2చ) ; గావ దడా, గవడాసిద్రత ముగా; గసిదమాము; గదపముగలసా॥
 ; ఇందుముఖి, కం, బు, కం, లి, ఇ, స్విటము, అంద, ష్మే, . న త॥
 ; నలిగగదపముగలసా నరా; గవదమాదా,॥
 ; చందన, గు, . . థ, శి, . . . నకియు,॥

; దగరీ సిదాసిదమాము; గా వద పడా, గదపముగలన్ని॥ ధ
 అం కశకె సిఔ, . . పం ట్రీ, యూచుదుపు, . . . రా, వ, య్యు,॥ (ఎంత)

3చ) ; గావద పదసీ దావపముగలా; గా గాసిద పము; గలసా, సా॥
 ; ఈ క్షత్రచ, స్వు, లలే, . . . ము చ త్యైరణ్ణ, . . . మ్ము, ఈ॥
 ధిధుసారం గా గదపముగలనరా; గవద మాద,॥
 త్రంచాక్కుపుసింగా, . . రా, లది, . . . నుదతి,॥

దాససిదపము గదపముగలా; గవదమాద, ను సును, . . .
 ద త్యైత్తి, వెం, క లే, . . శశి, . . తరుణితు, నాకతె, . . .

; దగరీసిదాసిదమాము; గా వద పడా, గదపముగలన్ని॥ ధ
 ; అ క్షత్రశో, నిఔ, . . పం ట్రీ, యూచుదుపు, . . . రా, వ, య్యు,॥ (ఎంత)

కడవరాదు హరి ఘనమాయ, తెగి
విధువగరాదు వేసర రాదు ॥

ఘాపుల ఎదితెది సోద్యం బైనది
పాపపుణ్యముల ప్రపంచము
తీపులు పుట్టించు దినదిన రుచులై
పూపల సంసార భోగములు ॥

ఘనసులోపలికి ఘర్యంబైనది
జనన ఘరణముల శరీరము
వెను వెనకఁ దిరుగు వెడలంపటమై
కనకపు టూపల కర్మములు ॥

తగు మోక్షమునకు తూపయైన దిదె
నగి హరిఁ దలచిన నాలుకిది
వెగటు తీర శ్రీ వేంకటపతియై
అగుడె నిప్పుడు పురాకృతము ॥

సారాంశం

అతిక్రమించలేని ఘనమైనది శ్రీహరి మాయ. అది తెలగించుకొనుటకు సాధ్యపడదని దుఃఖించరాదు. పాప పుణ్యాలతో నింటిన ఈ ప్రపంచము నానాటికి అనురక్తిని పుట్టిస్తుంది. జనన ఘరణాది క్లేశము కలిగినది ఈ శరీరము. కానీ దేహ సుఖానికి ఐశ్వర్యాన్ని ఆర్జించడానికి జీవుడు వెంపర్లాడుతున్నాడు.

మోక్షానికి మూలమైన హరినామాన్ని నాలుకతో కీర్తిస్తే, సంసారం పట్ల వెగటు పుట్టి వేంకటపతి అనుగ్రహం సిద్ధిస్తుంది అని అన్నమయ్య ప్రభోధించాడు.

- ప) ;వయస్సనిదవవమగరణి;నినగలనిధిని;;ని॥
;కరతయ...య...పొరఘను.మూ.య..తె॥
నిధనిలమామాపమగరగని;రమాపమామసిదయావ॥
గి-తియతగురా...య...;వే.నరి.య...య..॥ (కడవరాదు)
- 1ప) ;మామమమమవదవవమగరిగననలినిధిని.ని.రమామా॥
;చూపులయి.రి.టి.కి...ని.ష్టం.బై..న.కి॥
;రమలమహి;పొమావముగరినిరమలమామి...॥
;పొ.వపు.ష్టిము...ల.ప్రవం.చిము...॥
;సిదపామాపాదవముగరినిరమలమాపాదాని...॥
;తి.తులక్కి.ష్టిం...చు...తినిని.యచ్చి॥
;దసుటిపుగిలసునిదపాపి;దమలమాపదాని.నిదవమగు॥రన
;పూ.వ.ల.నం...ని.రి...భి.గము.య....॥...॥ (కడవరాదు)
- 2ప) ;మమమమవదవవమగరలి;గననలినిధిని.ని.రమామా॥
;మనసులో...వ.చ.కి...మ.ష్టం.బై..చ.కి॥
;రమలమహిపొమావముగరినిరమలమామి...॥
;కన.నిమరణము...ల.శరి...రిము...॥
;సిదపామాపాదవముగరినిరమలమాపాదాని...॥
;వెసువెనకత...రు.గు...వెరలం.వటమై...॥
;దసుటిపుగిలసునిదపాపి;దమలమాపదాని.నిదవమగు॥రన
;కనక.పు.టి...నల...క.ష్టము.య....॥...॥ (కడవరాదు)
- 3ప) ;మమమమ, మవదవవమగరి;గననలినిధిని.ని.రమామామా॥
;తగుమో.ష్టి.ము.న.కు...కా.పట్టు...న.కిదె॥
;రమలమాపొపాదవముగరి;గనలిరమలమామి...॥
;నగిపురదంచ...న...నా.యకి.గ...॥
;సిదవదమవదవవమగరి;గననలిమహిసిదాని...॥
;వెగమి...రె.క్కి...వేంకతపతిట్టు...॥
;దసుటిపుగిలసునిదపాపి.రి.మపాదాని.నిదవమగు॥రన
;అగత.డ.న.పు.యపు.య...ష్టతము....॥...॥ (కడవరాదు)

కనుగొనరే ఇరుగడ చెలులూ
పనివది జని ఏర్పరచన గలరా ॥

ముదితనప్పులును మొగిఁ బతికాంతులు
గుదిగొని ఇరుదెస కూడగను
జది దిన మిది రె యుపుడని ఎతుఁగక
ముదముల చెముల మునిగిరి తాము ॥

కలికి కోరికలు కాంతుని యాసలు
కలసిను మనసుల కప్పలవిని
తలపుల నివియే తదబదఁ షేయగ
నిలుపున నూరకె నివ్యోరగైరి ॥

అతివ నేరుపులు అటు శ్రీవేంకటు -
పతి రతుల నోకట బలుసుకొని
చతురతనంబుల సందడి సేయగ
జతవగు కాగిట ఎడమీరైరి ॥

సారాంశం

శ్రీ వేంకటపతి తన దేవేరితో సాగించిన దివ్య శృంగార క్రీడను ఈ శృంగార సంకీర్తనంలో వర్ణించాడు అన్నమాచార్యులు. సతి నప్పులు, కోరికలు, నేరుపులు శ్రీనివాసుని పరవశింపజేస్తున్నవి. గాధంగా కాగలించుకొన్నందున వారు చెముతో తడిసి తనిసి పోయినారు. ఆ సంతోషాతిరేకంలో వారికి - ఇది పగలు, ఇదిరేయ - అన్నవ్యత్యాసమే లేకపోయింది. ఇవన్నీ కనులారా చూడమని చెలులతో చెబుతున్నాడు - అన్నమాచార్యులు.

- v) ; వదవమవమగలనా; ధా. నారమావదాపా:::||
; కను. గొన. రే. . ఇ. రుగ డచెలు. లు...||
; రమావదానాసిదాపా. మూమూవనిదప. మవదవమగలను. || రమ
; వని తదిఇతికి. . ద్రు. రచ. గ. . గ. ల. య. (కముగొనరే)
- 1చ) ; మగారనా; నానానా; రవమగరలనా; లి లి||
; ముదతను; వైలను; మొగి. వతి. జాంతులు||
; వమగలి; మహాదనా; లముగలి; నా:::||
; గుదగాని; ఇరుదెనా; కూ. చగ. ను...||
; నిదసనలీగానలీ. లి పముగలనా. సిదానాను||
; ఇతినిదుకరే. . యిపు. చ. సి. ఎరుగక||
; వదాసలీనాసిదాపా; మమావదప. మవదవమగల. || రమ
; ముదములచెములా; మునిగిర. . జా. . . ము. (కముగొనరే)
- 2చ) ; మగారనా; నానానా; రవమగరలనా; లి లి||
; కలికిలో; రకలు; జాం. తు. సి. యునలు||
; వమగలి; మహాదనా; లముగలి; నా:::||
; కలనెను; మనులా; కపులచి. సి...||
; నిదసనలీగానలీ. లి పముగలనా. సిదానాను||
; తలపులనియే. . తడ. బ. చ. జే. యగ||
; వదాసలీనాసిదాపా; మూవదప. మవదవమగలను. || రమ
; నిలుత్తిననూ. రకె; ని. షైర. . గై. (కముగొనరే)
- 3చ) ; మగారనా; నానానా; రవమగరలనా; లి లి||
; అతవనే. రువులు; అటు. కీ. . . వేం. కట||
; మగారమాపదానా; లముగలి; నా:::||
; వతిరపులనికటు; బలునుతొని...||
; నిదసనలీగానలీ; లి పముగలనా. సిదానాను||
; చతురతనం. బులా; నం. ద. కి. సే. యగ||
; వదాసలీనాసిదాపా; మమావదప. మవదవమగలను. || రమ
; ఇతతనుతా. గికు; ఎరుగిమీ. . గై. (కముగొనరే)

నీవు నా సామ్రాజ్య నేను నీ సామ్రాజ్య
తపల నీవెప్పుడు మా జంట నుండ దగువా ॥

పారి నీరూపము నాకు ఆచార్యుడు మున్నె
కెరలి నాపాల నప్పగించినాడు
నరపారి నిను నే నన్యాయమున తెలియను
పొరఁబడి నీ కెందుఁ బోఁదగునా ॥

జనని నీదెవి లక్ష్మీ జనకుఁడవు నీవె
తముర్లును ఆత్మబొంధుమ్ము నీవె
అనయము నేనెంత అపరాధిసైనాను
పనివడి నీవు నన్ను పాయుఁ దగునా ॥

బహు వేదములు నిన్ను భక్తవత్సులుడవని
సహజ బిరుదు భువిని చాటీని
ఇహముని శ్రీవేంకటేశ జది తలచ్చేనా
ఎహితమై నాకడకు విచ్చేయవే ॥

సారాంశం

నీవు నాకు ధనము, నేను నీ సాత్తు. కాబట్టి ఎల్లప్పుడూ నీవు నా యింటే వుందు. నీ దివ్యస్వరూపాన్ని ఎహితమైన రీతిలో ఆచార్యుని అనుగ్రహం వల్ల పొందాను. లక్ష్మీదేవి నాకు తల్లి. నీవు నా తండ్రివి, ఈ శరీరము, ఆత్మబుంధువు కూడా నీవే. నేను ఎల్లప్పుడు తప్పులు చేస్తున్నాను. అయినా విడిచిపెట్టవద్దు. సమస్త వేదములు భక్తవత్సులుడవని నీ సహజ లక్ష్మణాన్ని చాటుతున్నాయి. అందువల్ల ఓ వేంకటేశ్వరా! నాకడకు రమ్మని, ఆర్తిగా అన్నమయ్య చేసిన మనోనివేదనమే ఈ దివ్య సంకీర్తన.

- ఏ) గమపిమాగిరగం . నా . , గమపిమాగిరిమగలగి . నా . ,
సీ . వు . నా . , నా . ము . తు . , నే . ను . సీ . , నా . . . | ము .
నలగిమి వదవి దనిసీ . , సిరి . సిరి సిరి . , నా . . . | ము .
శి . వి . ల సీ . . . | వెపుతు . మా . ఇం కు . సుంది . తగిపా . . .
దనిసీ . సిదు . వసిదావము . మిమా . మివది . మిగి . లిమగలగి . నా . ,
శి . వి . ల సీ . , వె . వుచు . . . మా . ఇం . కు . సుంది . తగిపా . . . | (సీవు)
- 1ఏ) నిదవుము . మిమా . మిమి ము . , మిమి . మదిషివసి . దావుముగి . రమగి . రగని .
పారిసీ . . . రూ . విమునా . , కు . ఆ . . . చా . . . ర్షు . దు . ము . . . సై . . .
నలగి . , గమి . పాది . గామి . వదని . వదవి . పా . . .
కెరతి . , నా . , పాల . నిష్ట . గీం . కి . నా . . . దు . . .
గమపి . దనిపి . దనిసీ . , సీ . లిసి . దనిపి . దనిపి . దనిపి . దనిపి .
నరమి . లి . . . నిసునే . , నిష్టి . యి . మును . , తెలియి . సు . ,
;ిరి . సిదు . వసిదు . వముమగి . (ము) దివసి . దవము . దమగి . రగని .
;మి . రబడి . సీ . . . కెం . దు . . . బో . . . దగు . నా | (సీవు)
- 2ఏ) నిదవి . మిమా . మిమి . మిమి . మదిషివసి . దావుము . గమగి . రగని .
అససి . . . సీ . దే . కి . ల క్షి . కి . నకు . , తవు . , సీ . . . వె . . .
నలగి . , గమి . పాది . గామి . వదని . , వదవి . పా . . .
తనుతు . లను . , ఆత్మ . బంధు . వి . ము . సీ . . . వె . . .
గమపి . దనిపి . దనిసీ . సీ . సీ . లిసి . దనిపి . దనిపి . దనిపి .
అనయి . ము . . . నే . . . నెంత . అపరా . . . కి . షై . నా . , సు .
;ిరి . సిదు . వసిదు . వముమగి . దవసి . దవము . గమగి . రగని .
;మి . రబడి . సీ . వు . . . స్నే . పా . . . యదగు . నా | (సీవు)
- 3ఏ) నిదవుము . మిమి . మిమి . మిమి . మదివి . పాసిదు . వమగి . రగని .
బిమువే . . . ది . ములని . , స్నే . భ క్తి . , తవు . , లిదతి . ని . . .
ననరి . గమి . పా . , విగమి . వదని . వదవి . పా . . .
నితుకి . జిరు . దు . భుతిని . చా . . . లి . . . ని . . .
గమపి . దనిపి . దాసి . సీ . , సీ . , , దవి . దనిసీ . సీ .
ఇపిము . నక్తి . , వెంకిటి . కి . , , ఇది . తలచై . నా .
సిరి . సిదు . వసిదు . వమగి . మిదు . వసిదు . వమగి . రగని .
విషితి . షై . , నా . . . కిదకు . విషై . . . యి . వే | (సీవు)

పొదలె నిండు కళల పున్నమ నేడు
అదను తప్పక జాజరాదుదువు రావయ్యా ॥

జలజక్కి మోమునను చంద్రోదయమాయ
నెలకొన్న నష్ట్యాల వెన్నెల గాసిమ
కలిక కన్నుల నల్ల కలువలు వికొంచె
అలరి ఈకెతో జాజరాదుదువు రావయ్యా ॥

ఎనని జవ్వనమున నెతెంచె వసంతకాల
మొనరి మోవిచిగురు లుప్పుతిర్చెను
గొనకొన్న తురుమున కూడి తుచ్చిరుమూక
అనుమానించక జాజ రాదుదువు రావయ్యా ॥

కుంకుమ చెమట చనుకొప్పెరల నిండుకొనె
కొంకక గోళ్ళ బుళ్ళాటకొమ్ములాయొము
లంకెలై శ్రీ వేంకటేశ లలనతో కూడితిని
అంకెల నే పొద్దు జాజ రాదుదువు రావయ్యా ॥

సారాంశం

నిండు కళలతో పున్నమి నేడు పరిపూర్వత నొందింది. ఆ దీప్తిని పెంపాందిస్తూ జాజరాటకు రమ్మని శ్రీ వేంకటేశ్వరుని ఆహ్వానిస్తున్నాడు అన్నమాచార్యులు.

పద్మనయన శ్రీ అలమేల్చుంగ ముఖమున చంద్రోదయం అయింది. ఆమె నవ్వులనే వెన్నెల కురుస్తున్న వేళ ఆమె కన్నులనే నల్ల కలువలు వికొంచినవి. ఆమెకు కన్నుల పండువైన వసంతకాలం వంటి నిండైన యవ్వనం వచ్చింది. మోవి చిగురు తెడిగింది.

ఎళ్ళని కుంకుమతో కలిసిన చెమట కొబ్బెర దొన్నెల వంటి నిండు చన్నులపై అలముకొన్నది. విడదీయరాని అనుబంధం పెనవేసుకున్న అలమేలు మంగతో ఇప్పుడు జాజరాదుదువు గానివి రావయ్యా!

- వ) గ మ పా; మూగ ల స్తంస్తఃస్తముగ ర గనఃస్తః॥
పా ద లి. సంచుకత లాపు . స్తుమనే . ।శు...॥ 2 త సంఖి
సగర గామ పా; గాముపస్తి ద పా. దపముగ లి॥ (దపముగ ర)॥
అదసుత వ్యక్త. కాజిరా. దుదువ్యరా. వ. య్యు॥ (రా. వ. య్యు)॥ (పాఠలె....నేడు)
- 1చ) స్తినగరిగ సస్తా న సస్తా. దపపముగ ర. గ సస్తా॥
అలఱ. . త్రిమోమునును. చం ట్రో. దయి. మూ. యు.॥
స్తినమూ. మపముగ్గే మురి. గ్గే గుపముము. మూ.॥
సెల లి స్తున. వ్యుల వె. . స్తైలగా. . సె. సు. .॥
ముగరిగామ పా. పాముపస్తిస్తి దఱి. సంతిస్తిస్తి.॥
క లికిక స్తుల. న ల్లి. కలువలుతిక. సిం. చె.॥
వంతి సిదపవద పాము. గము పాఠపముపము. గరిగనస్తా॥
అలరి తి. కెత్రో. కాజిరా. దుదు. వు. . . . రా. వ. య్యు॥ (పాఠలె....నేడు)
- 2చ) :స్తినగరిగనస్తా న సస్తా. దపపముగరి. గనసస్తాన॥
:ఎనస్తా. ఆ. వ్యునమునునే. తెం. చెతు. సం తతాల॥
స్తినమూ. పముగ్గేగురి. గ్గేగుపము. మూ.॥
మొనర. మో. విచగురు. లవ్యతి. త్రై. సు. .॥
ముగరి. గముపవ పా. , మపస్తిస్తి. ద లి స లీస్తి॥
గొనతి. స్తుతురుమున. . కూ. దె తు. . బ్యుదమూ. క॥
వంతి సిదపవద పా. ము. గము పాఠపముపము. గరిగనస్తా॥
అసుమూసిం. చక కా. ఆ. రా. దుదు. వు. . . . రా. వ. య్యు॥ (పాఠలె....నేడు)
- 3చ) స్తిన గరిగనస్తా; గము. పాఠపముపముగరి. గరిగనస్తా॥
కుంకుతుచెతులు. చసు. కి. . . స్తై. రల. . సిం తుతినె॥
స్తినముపముగ్గే గ్గేమురి. గ్గే గుపము. మూ.॥
కింక కగ్గే. త్రై బుల్లితు. కిమ్ములా. యొ. సు. .॥
వ ముగరి గముపా పాము. మప సిస్తిది. నిసితిస్తి.॥
ంకె త్రై. త్రై. వెంక లేశ. ల ల నతి. . . కూ. దితి॥
పా లిస్తిసిదపవద పాము. గము పాఠపముపము. గరిగనస్తా॥
అంకెలనె. పాద్యు కాజిరా. దుదు. వు. . . . రా. వ. య్యు॥ (పాఠలె....నేడు)

—*—*—*

(గౌ - అంచురాంధారం - శైలస్తున్నిచు. దైతుములే)

మంచి ముహూర్తమున శ్రీమంతులిద్దరు
చంచల పూవుదండులు చాతుకొనే రదివో ॥

సారిది పేరటాంధ్ర సౌఖ్యాన పాదగాను
పూరియు సిరియు పెంట్లి యూడైరదే
తోరలి అంతటా దేవ దుందుభులు మొరయగ
గరిమ బాసికములు కట్టుకొనే రదివో ॥

మునులు మంగళాష్టకములు చదువుచుండగ
పెనగుచు సేసలు పెట్టేరదే
ఘనులు త్రిప్రోదులు కట్టుములు చదువగ
ఒనరి పెంట్లివీటపై నున్నారదివో ॥

అమరాంగన లెల్లాను ఆరతు లియ్యగాను
కొమరార విదేలందుకొనే రదే
అమరి శ్రీ వేంకటేశు డలమేలు మంగాగూఢి
తమముతో వరములు కరుణించే రదివో ॥

పారాంశం

అలమేల్చుంగా వేంకటేశ్వరుల దివ్య కల్యాణ సంకీర్తనమిది. పేరంటాట్లు మంగళప్రదమైన గీతాలు పాదుతుండగా, దేవ దుందుభులు మార్గోగుతుండగా బాసికాలు కట్టుకున్నారు ఆ దివ్య దంపతులు. పెంట్లివీటపై వున్న శ్రీహరి, సిరులకు బ్రహ్మదులు కట్టులు చదివిస్తూండగా, మునులు మంగళాష్టకాలు చదివిస్తూండగా శిరసులపై ఆక్షతలను దాల్చుకున్నారు. దేవకాంతలు ఆరతులిస్తున్నారు. నవదంపతులు తాంబూలాలు అందుకుంటున్నారు. ఈధుజ్ఞాధైన నవదంపతులు కరుణతో వరములు గుప్పిస్తున్నారు. అని మధురంగా అన్నమయ్య గానం చేశాడు.

- వ) సం . సం సం . ని సం సి ద పా ల ము . వ సి ద ప ము మూ ము వ . ము గ ల ము లి సా .
ముం చ ము . పణార్త . ము న . . తీ . . ముం . . తు . . త . . ద్వ రు .
స్తు సా లి ము గ లి . ల ము వ ప సి ము వ . ము పా సీ దా . ద సీ సం ల సం .
చం చు . . ల . పూ . వు దం డలు . చా . తు లి . నే . ర ద వో . (మంచ)
- 1చ) ప పా పా . ర . ర ము వ పా పా . ర మూ వ సం సి ద . మూ గ ల ము ల న .
సా ల ద . . వే . ర టం డ్యు . సె . బా . . న . పా డ గా . ను .
స్తు సా లి , ము . ము గ ల ము ల న . ల మూ వ ము ప సం సి ద . పా
పా ల యు . సి . ల యు . పం ఢ్యీ . యూ . దే . . . ర . . దే . . .
ము ము గ ల ము . ప ము వ సీ దా . దా సి సం సం లి ము గ . ల ల సం సం సం .
ఓ ర . వి అం . . త కు . దే త . దుం . దుభు ల . . . మొ ర . యు గ .
ద సి సం లి . (ఠ) సి సం సి ద పా . మూ ము గ ల ము . ల సా ల ము ప సి ద సి .
గ ల ము బా . సి క ము . లు . . క ట్యు . కొ . . నే . ర ద వో . . . (మంచ)
- 2చ) ప పా పా . ర . ర ము ల ము వ ప ప ప . ర మూ వ సం సి ద . మూ గ ల ము ల న .
ము ను ల . . ముం . . గ కూ . ష్టు క . ము ల చ దు వు . . చుం త . గ .
స్తు సా లి మూ . మూ గ ల ము ల న . . లి ము గ ల ము . పా
ప న గు చు . సే . సే . లు . . ప ట్యై . . ర . దే . .
ము ము గ ల ము . ప ము వ సీ దా . దా సి సం లి ము . ల సం సం సం .
ఫు ను . య జ్ఞ . . ష్టై . . దు లు . . క ట్యు ము ల . . చ దు వం గ .
ద ద సి సం ము లి . సి ల సం సి ద పా . . మూ ము గ ల ము . ల సా ల ము ప సి ద సి .
పా సం ల పం ఢ్యీ . . పీ . . కు . పై . వు న్నె ర ద వో (మంచ)
- 3చ) ప పా ప ల ము వ . ప సం సి ద పా పా . ర మూ వ సం సి ద . మూ గ ల ము ల న .
అ ము రం . . గ . న ల . జ్ఞ ను . ఆ . . ర . తు . . వి య్యు గా . ను .
స్తు సా లి , ము . ము ము గ ల ము ల న . . ల మూ ము గ ల ము . ప ము పా . . .
ఓ ము ర . ర . వి దే . అం . . దు . ఓ నే . . ర . . దే
ము ము గ ల ము . ప ప ప సీ దా . . ద సి సం లి ము గ . ల ల సం సం సం .
అ ము . . ర తీ . . వేం క టీ సు . . త ల మే లు . . . ముం గ గూ డి .
ద ద సి సం ము లి . సి ల సం సి ద పా . . ర మూ వ సం సి ద . ప ము గ ల ము వ సి .
క్రము ము తో . . వర . ము . లు . . క రు ఛిం చే . . ర ట . వో (మంచ)

మాధవ భూధవ మదన జనక
సాధురక్తజాచతుర శరణు శరణు ॥

నారాయణాష్టుతానంత గోవింద శ్రీ-
నారసింహ కృష్ణ నాగశయన
వారాహ వామన వాసుదేవ మురారి
శారీ జయజయతు శరణు శరణు ॥

పుండరీకేక్ష భువనపూర్వగుణ
అండజగమన నిత్య పూరి ముకుంద
పండరిరమణ రామ బలరామ పరమపురుష
చండ భార్ధవరామ శరణు శరణు ॥

దేవదేవత్తమ దివ్యావతార నిజ-
భావ భావనాతీత పద్మనాభ
శ్రీ వేంకటాచల శృంగారమూర్తి నవ
సాపయవ సారూప్య శరణు శరణు ॥

సారాంశం

లక్ష్మీ విలాసుడు, భూదేవీపతి, మన్మథుని తండ్రి, సాధువులను రక్షించడంలో సమర్పుడు శ్రీహరి. ఆయనకు శరణము.

శ్రీమన్మారాయణాది అనేక నామాలతో, అతని దివ్య లీలా పరాక్రమాది విశేషాలతో కూడిన సంబోధనలతో; శ్రీ వేంకటేశ్వరుని దివ్యమైన అతిశయంతో కూడిన శృంగారమూర్తిగా దర్శించారు అన్నమాచార్యులు.

- వ) మాదన్దనుఁ, దశుగరగ, మదమగర, లగు...॥
 మాధ . వ . . భూ ధవా, మదనజన, త॥
 నిలరగ, మదమదనుఁ, గరును, గరును, ॥ २३३ గరునుదమగరనలగ॥
 నిధుర, ఇచుతుర, శరణ, శరణ, శ, ర . . జు,॥ (మాధవ జనక)
- 1వ) గమదమద, నుసునుసుద, గరునుదమ, దనునును॥
 నా. రా. యు. జాచ్చుతా, నంతగో, నిం. దత్తీ॥
 దరునుదను, దమగరను, గమదద, సుదను...॥
 నా. రసిం, పో. కృ. ష్టు. నాగశయ, నా,॥
 సరునుదను, లిగరులు, లగరును, లదనును,
 వా. రా. పా. వామునా, వా. నుదే, వమురాల,
 దనులగము, గరునుదమ, గరును, గరునుదమగరనలగ,
 పా. రి, . . . , జయజయతు, శరణ, శ. ర. జు,॥ (మాధవ)
- 2వ) గమదమద, నునును, గరునుదమ, దనును, .
 పుండరి, కెష్ట ఇభువనపూ, ధ్వనుఱ, .
 దరునుదను, దమగరను, గమదమద, ను, .
 అండజగ, మన ని, కృ, వాలముతుం, దా, .
 నులదను, లగరులు, లగరులు, లదనును,
 వందరం, మందాము, బలరా, మువరమపురుష,
 దనులగము, గరునుదమ, గరును, గరునుదమగరనలగ,
 చండ. భా, ధ్వనరా, ముశరణ, శ. ర. జు,॥ (మాధవ)
- 3వ) గమదమద, నునును, గరునుదమ, దనునును,
 దే. తదే, పోత్తము, ద. వ్యు, వ. తా, రసిజ,
 దరునుదను, దాము, గరును, గమదమద, ను, . . .
 భా. వభా, వనా, తి, త, వ, ధ్వనా, భ, . . .
 సరుదాస, లిగగరులు, లగరును, నులదను,
 క్రి. వెంక, ఉచు, . . శుంగార, ముర్రు, నత,
 దానులగము, గరునుదమ, గరును, గరునుదమగరనలగ,
 నాతయ, త, ను, రూ, ష్టు, శరణ, శ. ర. జు,॥ (మాధవ)

మునుల తపము నదె మూలభూతి యది
వనజాతుడే గతి వలసినను ॥

నరహరి నామము నాలుక నుండగ
పరమొకరి నధుగ పని యేల
చిరపుణ్యము నదె జీవరక్త యది
సరుగ గాచు నెకసారె నుడిగినా ॥

మనసు లోనవే మాధవుడుండగ
వెనుకొని యొకచో వెదకగ నెటిక
కొనకు కొనయది కోరడి దదియే
తనుఁడా రక్షించుఁ దలచినను ॥

శ్రీ వేంకటపతి చేరువ నుండగ
భావకర్మముల భ్రమయుగ నెటిక
దేవుడు నతదే తెరువూ నదియే
కావలెనంటే కాసక పొదు ॥

సారాంశం

ముని పుంగవుల తపస్సుకు మూలకారణం ఆ దేవ దేవుని చేరుకోవడమే. మూలభూతియైన ఆ పర్వతేత్తుడు ఆక్రిత రక్కకుడు. ఆ నరహరి దివ్య నామాన్ని స్వరీంచేవారు మరోకరి వద్ద ముక్కిని యాచించే పనేలేదు. ఆ శ్రీహరి స్వరణమే శాశ్వత పుణ్యాన్ని, రక్కణను ప్రసాదిస్తుంది.

అంతర్యామియైన మాధవుడు మనసులోనే వున్నాడు. ఆయన నన్యేపించ నక్కరలేదు. తనను రక్షించుకోదలచినవారు ఆశ్రయించ తగినవాడు శ్రీహరియే.

మనకు సత్పుథాన్ని అనుగ్రహించే ఆ దేవుని ఆశ్రయించితే చాలు, భావ కర్మముల భ్రమ మనదరికిరాదు. తనను కోరి సేవించే వారిని శ్రీ వేంకటపతి తప్పుక కాపాడుతాడన్న విషయంలో సందేహం లేదు. అది అన్నమయ్య నిర్ణయంద్వా ప్రకటన.

(ఈ సంక్రితినం లాచసంగీత రిఇలో స్వరపురుచబడినది)

మోసమున మాయా విమోహితుండైబోయి
కాను సేయని పనికి గాసిబడె ప్రాణి ॥

కన్ములనియోడి మహా కల్పభూజములిని
తన్ను పుష్టునిఁ శేయ తగిలి వచ్చినవి
శున్నతేన్నత ఖుద్ది నొన గూర్జ కది దేహ
కన్నబోటికి బరపి గాసిఁ బడె ప్రాణి ॥

చిత్తమనియోడి మహా చింతామణి తనకు
తొత్తువలె వలసి తను తోడు తేఁగలది
పాత్రించి హరిమీద అలరింప కది వృథ
తిత్తలో సుఖమునకు తిరిగి నీ ప్రాణి ॥

కామతత్త్వం బనెడి కామధేనువు తనకు
వేమారు కోరికల వెళ్లిగలిపెడిది
శుమేను తిరువేంకటోచుఁబేరక పోయి
కామాంధుడై ఏనుల గతిమాతె ప్రాణి ॥

సారాంశం

మాయకు లోబదిన మానవుడు మోసపోయి ఆజ్ఞానంతో “కాను” విలువ కూడ చేయని చిల్లర పనులతో కష్టాలుకొని తెచ్చుకుంటున్నాడు. పూర్వపుణ్యవశాన వరంగా దొరికిన “కన్ములు” అనే కల్ప వృక్షాలను వక్రగతిని బరపి పాపిగా అవుతున్నాడు. మహాకాంతి ఘలాన్ని అందించగల చిత్తమనే చింతామణిని, తొత్తువలె ఉండవలసిన దానిని హరిమీద నుండి మరల్చి లోకిక లంపటాలకు తానే తొత్తు, వృథాప్రయాసకు లోనపుతున్నాడు. మానవుడికి కామతత్త్వం ఒక కామధేనువు వంటిది. దానిని శ్రీవేంకటేశ్వరుని చేరడానికి అనవుగా పదనుగా ప్రయోగించక శారీరక సుఖాలకు వెంపర్లాడి అంధకారంలోకి చేరుతున్నాడు. ప్రాణుల మోసపూరితమైన ఈ పనులను వేలత్తి చూపుతూ శ్రీ వేంకటపతిని శరణు వేదమని ప్రభోధిస్తున్నాడు అన్నమయ్య.

- వ) వదన్ సి సి : ల మా వ : ధనల వము : గల గనన్ ||
 మో . న యు న : మూ . యూ వి : మో హీ తుం : శై . పీ . యీ ||
 ధనల ము : మ వము గల : లి మ వము : నద పొ , ||
 తాను సే . : య ఱ వ ఱ కి : గా సి బడె : ప్రొ . షి . || (మోసమున)
- 1చ) వదవమువ : మగ ల సా : సాలవము : గ ల న సా ||
 క . స్న్యాల సి : యె కి మ వణ : కళ్ళ భూ . : జ ము లి వి ||
 ధనల ము : మ వము గల : లమ వపొ : ద మ పొ , ||
 త . స్న్యాపు : జ్ఞా సి జే . యి : తగి లివ : జ్ఞాన వి . ||
 వదస్సని : ద ప పొవ : మూవము గల ము : పద సేసే ||
 వు . స్న్యాతో : స్న్యాతబుధ్యి : నాన . గూ . ర్షా : కదదేహి ||
 సంలపము : గంలసంది : పకుదవద్రుము : వద సా , ||
 క స్న్యాచో . : కీకిబరహి : గా సీబ . డె : ప్రొ . షి . || (మోసమున)
- 2చ) పొవ ద వ : మూవము గ లిగన్ : సాలనలిపము గల : లగనాననన్ ||
 త్రు తను సి : యె కి . మ . హి . . : చం . తా . మ . షి . . తనకు ||
 ధనల ము : మ వము గల : లి మ పొ : ద మ పొ , ||
 తాత్కువలి : వ ల సితను : తోదుతే : గ ల వి . ||
 పాదా ల : సందావ : మూవము గల ము : వద సేసే ||
 పూత్రించి : పూరమీద : అ . అ . అం వ : క రిష్టధా ||
 సంలపము : గ ం సంద : పము గల ము : వద సేసే , ||
 త త్రుతో . : సుఖమునకు : తి ల గెసి . : ప్రొ . షి . || (మోసమున)
- 3చ) పొవదవ : మూవము గ లన : సాలవము : గ ం ల సనన్ ||
 తాముత . : త్రుం . బనెడి : తాముధే . : నువుత నకు ||
 ధనల ము : మ వము గల : లి మ వము : నద పొ , ||
 వే . మూ . రు . తో . ల కలా : వెళ్లి గాలి : పెడెలి . ||
 వద సేసే : సం దవప : మూవము గల ము : వద సేసే ||
 తా . మేను : త రువెం క : టీ . . శుకే . : రకపోయి ||
 సంలపము : గంలసంది : పము గల ము : వద సేసే , ||
 తామూంధు : శై . బిగుల : గ తమూ . లె . ప్రొ . షి . || (మోసమున)

రాముడు లోకాభరాముడు వీడిగో
వేమారు మొక్కుషు సేవించరో జనులు ।

చెలువశ్శ రూపమున జితకాముడు
మలనీ బిరుదున సమర భీముడు
పొలుపైన సాకేతపుర ధాముడు
జలలో ప్రజల కెల్లా హిమధాముడు ॥

ఘనకాంతుల నీలమేఘ శ్యాముడు
అనికము నుతుల సహస్రనాముడు
కనుపట్టు కపోనాయక స్తోముడు
తను ఎంబితే దేవతాసార్వభూముడు ॥

సిరుల మించిన తులనీదాముడు
కరుణానిధియైన భక్తప్రేముడు
వృయతర మహామల వృద్ధాముడు
గరిమల శ్రీవేంకటగిరి గ్రాముడు ॥

సారాంశం

శ్రీరాముడు అందంలో మన్మథుని జయించినవాడు, యుద్ధంలో శత్రు భయంకరుడు, వైభవోపేతమైన సాకేత నగరానికి నాథుడు, ప్రజలకు చల్లని రేడు, దేవతల నేలే సార్వభౌముడు, భక్తుల ప్రేమకు పొత్తుడైన కరుణామయుడు; అత్యంత మహిమోపేతుడైన శ్రీరాముడు సకల లోకాలకు ప్రీతిపాత్రుడు, సాటిలేని శ్రీవేంకటగిరిపైన సెలకొన్నవాడు - అని అన్నమయ్య ఈ సంకీర్తనంలో శ్రీరాముని వైభవాన్ని కీర్తించాడు.

- వ) ;రాము పాదనస ల గ పు గర్చి, సంనిల్సునురిదిదిపు; ముగులనలిగుము॥
రా. ముదు లో. ఆ . . . అ . . . రా . . . ము దు విడిగే॥
వదవ దసీదా మూ దవుగలగని; లగమువదన్ననిదా; పా; మగలి॥గన
వే . మూ. రు మొత్కు చు నే. కిం చ . రో; జ . సు॥లు. (రాముడు)
- ఒచ) దసీ దా. సి పా. దాముమగ; రాము పాదాసుని; నిదయః; ||
చెలుతుం. వురూ. వమున. . జత ఆ. ము . . దు ||
దసీపా. నిదమూ దవముగ లని; లగలసీ. దా. పా; ;;;||
ములసీ. జ . రు దు. స . న . మర. భో. ము. ము ||
ని ల స నిదిపాదా ముదవ ముగలిగని; రాము పాదని; స్స;;;;||
పాల. ఐ . . న సా . . కే . . త . . వురధా. ము. . దు ||
టగపుగర్చినసంనిసులసీ, దా. వదవదనిదలసి; నిదవముగలగని॥
ఇల . . రో . . ఐ . ఆ . ఱ . కె. ఐ. పొమ. ధా . . ము. దు (రాముడు)
- ఒచ) ద సి పా. నిదవముమూమగ; రాము పాదాసుని; నిదయః; ||
ఫునశం. తులసీ . . ల మే. . ఫు. ఆ. ము . . దు ||
;దసీవదా మువదవముగ లని; లగలసీ. దా. పా; ;;;||
;అనిశమును. తు. ల . న . పొన్న. నా. ము. దు ||
ని ల స నిదిపాదా ముదవ ముగలి గని; రాము పాదని; స్స;;;;||
కసు. త. . ఈక హి. నా. . య. . క. స్తో. ము. . దు ||
టగపుగర్చినిటినిసీ, దా. వదవదనిదలసి; నిదవముగలగని॥
త. సుఎం. ఏక . . దే. త. పా. . సా. . ర్షి. భో . . ము. దు. . (రాముడు)
- ఓచ) దసీదా. సి పా దా మూమగ; రాము పాదాసుని; నిదయః; ||
సిరుల ఖుంచ న తుల. . సీ. దా. ము. . దు ||
దసీపా. నిదమూదవముగలని; లగలసీ. దా. పా; ;;;||
కరుణా. న. థయై. న . థ. . క్రత . . ఐ. ము. దు ||
ని ల స నిదిపాదా మువదవముగలని; లిలగమువదని; స్స;;;;||
శురు. త. . రమహి. మ. ల వుయై . . ము. . దు ||
టగపుగార్చి సినిల సిదా. వదవదనిదలసి; నిదవముగలగని॥
గ. ఱ ములక్కి . . వెం. . కట. . గిర. . గ్రా. . . ము. దు (రాముడు)

శరణు వేడెద యజ్ఞసంభవ రామ
అరని రక్తించు మమ్ము అయోధ్యారామ ॥

ధారుణీలో దశరథతనయ రామ
చెరిన అహల్యాను రక్తించిన రామ
వారధిబంధన కౌవల్యభ రామ
తారకబ్రహ్మమైన సీతాపతి రామ ॥

ఆదిత్య కులాంబుథి మృగాంక రామ! హర -
కోదండభంజనము చేకొనిన రామ
వేద శాస్త్ర పురాణాది వినుత రామ
అదిగొన్న తాటకసంహర రామ ॥

రావణుని భంజించిన రాఘవ రామ
వానిరి విభీషణవరద రామ
సేవ నలమేల్చంగతో శ్రీ వేంకటేపుడై
శువల దాసుల నెల్లా నేలినట్టి రామ ॥

సాపాంతం

దశరథ తనయుడైన శ్రీరాముడు అహల్యా శాపానికి విమోచనం కలగజేసి రక్తించినవాడు. తాటకిని, రావణుని చంపిన శ్రీరాముడు జివధనుస్నాను విరిచినవాడు. విభీషణ వరదుడైన రాముడు వానర జాతిని తరింపజేసినవాడు, సముద్రాన్ని బంధించినవాడు, పవిత్రమైన యజ్ఞం ఫలంగా జన్మించిన శ్రీరాముడు వేదశాస్త్ర పురాణాలలో ప్రతిపాదింపబడి, వినుతింపబడినవాడు. సీతాపతియైన ఆ శ్రీరాముడు సాక్షాత్ తారకబ్రహ్మమే. ఇప్పుడు భక్తుల నుద్దరించడానికి అలమేల్చంగా సమేత శ్రీ వేంకటేశ్వరుడై వెలసినాడని అన్నమాచార్య కీర్తించాడు.

- v) గగమ రసినీ దమూ గాగిమగ లనసిలిసా.....||
 శరణవే . . . డెద - యజ్ఞిసం. భవరా. | మూ.....||
 నిరగమూడా ద సిమదు; సి సి లీ ; సిదమగు||
 అర సి ర క్షీం చుము. మ్ము; అ యో ట్టురా ; మూ . . . || (శరణ...రాము)
- 1చ) నిరగమూడా; సి సిదము; సి ద మగ గాముదు; గమూగు ;||
 థా. రుణిలో; ద శర థిత నయూరా . . . | మూ . . . ||
 సిదముము ముదుమగగ గ గామగలనసిలిసా.....||
 వే. ల న అ . హ . ఔను రిక్షిం తనరా. | మూ . . . ||
 :ఠసిదసిదమగ గెగె; సిసి లిసిసి . . . ||
 :హా. లథిబం థ న కపి; వల్ల భరా. | మూ . . . ||
 :ఠమగలిసి ని దమదు; సిదసిదమగ; గముదసినీ దమగలిసా||
 :శా. రకత్తు ష్టూష్టై. నిసీ. శా. పతిరా మూ || (శరణ...)
- 2చ) నిరగమద నిదుదరదయాసు; సిదమగ గాముదు; గమూగ గెగు ||
 ఆ . ది త్యుకులం. బుథ మ్ము. గాం . క రా . . . | మూ . హా ||
 సిదముమని దమగా గామగలనసిలిసా.....||
 తో. దం. తథం సిము చే. కొనిసి. రా. | మూ . . . ||
 ఠసిదిద సిదమగాగి; సి సి లిసిసి||
 వే. దశా స్త్రీ వురా. జాతి. వినుతరా. | మూ ||
 ఠమగ ఠసిసినిదముదు; సిదసిదమగ; గముదసినీ దమగలిసా||
 ఆ . ది గి. స్వీతా. టు కనం. | హి. రా | రా మూ || (శరణ...)
- 3చ) సాలగ మదమదయా ద ది; సిదమగ గాముదు; గమూగు ;||
 రావణుని. భరం. జం తను. రా. ఘువరా . . . | మూ . . . ||
 సిదముము. ముదుమగగ గామగలనసిలిసా.....||
 వా. విల కి. భీ. షణి. వరదా. రా. | మూ . . . ||
 ఠసిదముద గాముగగగ; గగెసి, ని. ఠసిసిసిసి.||
 సే . . వనలమే. ఔ. ०. గతో. క్రీ. వేం. క. టో. కుడమై ||
 ఠమగ ఠసిసి సినిదుదముదు; సిదసిదమగ; గముదసినీ దమగలిసా||
 జః. వలదా . . సులనె. ల్లా. | పి. లి న. ట్టీ. రా మూ || (శరణ...)

(ఈ సంక్రితం లలితగితం లాగా ఆలపించుకునికి అసుపుగా స్వీరపరచబడినది)

శరణు శరణు రామచంద్ర నరేంద్ర
సరి మమ్ము గావు రామచంద్ర నరేంద్ర ॥

ఘన దశరథునకు కొసల్యాదేవికిని
జనన మందిన రామచంద్ర నరేంద్ర
కనలి తాటకీఁ జంపి కోళికు జన్మమ్ముఁగాచి
చనవు లిచిన రామచంద్ర నరేంద్ర ॥

అరిది సీతఁ బెండ్లాడి అభయ మందరికిబి
శరథిఁ గట్టిన రామచంద్ర నరేంద్ర
అరసి రావణుఁ జంపి అయోధ్య నగరమ్ములి
నరవి నెలిన రామచంద్ర నరేంద్ర ॥

పమ్ముగ అలమేల్చంగ పతి శ్రీ వేంకటేశ్వరు
సన్నిధి నిల్చిన రామచంద్ర నరేంద్ర
అన్నిటా లక్ష్మణ భరత అంజనేయ శత్రుమ్ముల
పమ్ముతి కెక్కిన రామచంద్ర నరేంద్ర ॥

సాపాంతం

నరేంద్ర! ఓ శ్రీరామచంద్రా! నిన్ను శరణు కోరుతున్నాము. మమ్ము చక్కగా కాపాడవయ్యా!

దశరథునికి కొసల్యాదేవికి జన్మించినావు. కోపగించి తాటికిని చంపి విశ్వామిత్రుని యజ్ఞమును రక్షించినావు. అపూర్వ సౌందర్యరాశి సీతను పెండ్లాడినావు. సముద్రముపై సేతువు నిర్మించినావు. లోక కంటకుడైన రావణుని చంపి లోకానికి అభయమిచ్చి అయోధ్యను చక్కగా పాలించినావు.

అద్భుతంగా, అలమేల్చంగాపతియైన శ్రీ వేంకటేశ్వరుని చెంత లక్ష్మణ, భరత, అంజనేయ, శత్రుమ్ములతో స్తోత్రం చేయబడుతున్న హీ శ్రీరామచంద్రా! శరణు శరణు.

అనాది జగమున కౌభాలము
అనేకాద్యుతం బోభాలము ॥

హరివివాస చీ యొభాలము
అరిది పరమపద మొభాలము
అరిదైత్యాంతక మొభాలము
హరములు సేవిత మొభాలము ॥

అమల రమాకర మొభాలము
అమిత మునీంద్రం బోభాలము
అమర వందితం బోభాలము
అమరె పుణ్యముల నొభాలము ॥

అగరాజం భీ యొభాలము
అగటిత తీర్థం బోభాలము
తను శ్రీ వేంకటధామ విషారం-
బగు ఉభాంచితం బోభాలము ॥

సారాంశం

శ్రీ వేంకటాచలం (ఆహోబలం) అనాదిగా ఈ జగత్తులో మహికూన్యితమైనది. శ్రీహరికి నివాసం. పరమపదము. శత్రువులైన రాక్షసులను అంతం చేసేది. శివ, బ్రహ్మలు సేవించినది. లక్ష్మీకరమైనది. ఎన్నో తీర్థముల కాలవాలమై ఎంతో పుణ్యప్రదమైన శ్రీ వేంకటధాముని విషారభూమియైన దీ పర్వతరాజం, ఆహోబిలం - అని కీర్తించారు అన్నమాచార్యులు.

- ప) సేదావ ముదవము ర ర | ర గ ము ర | ర సొ . ||
 అనాది జ . గ . మున | తొ . భ శ | ము . . ||
 నలన వివ పామపదని | సొ , సదవదని ||
 అనే . తాడ్చెతం | తొ . భ శ | ము ||
- 2) స్తరిగ లస్తరిదవముదవము ర | ర గ ము ర | ర సొ . ||
 అ . సొ . . క . జ . గ . మున | తొ . భ శ | ము . . ||
 పావములి గము వవ ద హ | ముపదనిస్తరిగం | స్తరిదవమువదని ||
 అనే . . తా . . ద్చెతం | తొ . . భ . శ . | ము ||
 స్తరిదస్తరిదవముదవము ర | ర లి , గమూముత | లములి సొ ||
 అ . సొ . . క . జ . గ . మున | తొ . భ . శ . | ము ||
- 1చ) స న న ల స న సా | పాగము | పా ; ||
 పారసివా . స మీ | జె భ శ | ము . ||
 పదవ(ము)దవము ర | ర గ ము ర | ర సొ . ||
 అరిక పరమపద | మొ . భ శ | ము . . ||
 స్తరిదవ ముదవము | ర గ ము ర | ర సొ ; ||
 అరిదై . త్యాం . . తక | మొ . . భ శ | ము . ||
 స ల స సిదవదవము | ర గ ము ర | ర సొ . ||
 పారముఖానే . . విత | మొ . భ శ | ము . . || అల దైత్యాంతక మోభశము
 స ల స సిదవదవము | ర గ ము ర | న సిదని | వ ముదవస్తరిగం || స స్తరిదవ
 పారముఖానే . . విత | మొ . . భ . శ . | ము || అనా . . ర . .
- 2చ) స న సిదిల స న సి | పా గ ము పా ; ||
 అములరము కర | మొ భ శ ము . ||
 పదవ(ము)దవములి | ర గ ము ర | ర సొ . ||
 అమిత ము సిం . ద్రుం | తొ . భ శ | ము . . ||
 స స స సిదవములి | ర గ ము వదని | సొ ; ||
 అముర . వం . . క . తం | తొ . . భ శ | ము . ||
 స ల స సిదవదవము | ర గ ము ర | ర సొ . ||
 అమురె . వు . . జ్యేముల | నా . భ శ | ము . . || అముర వందితం బోభశము
 స ల స సిదవదవము | ర గ ము ర | న సిదని | వ ముదవస్తరిగం ||
 అమురె . వు . . జ్యేముల | నా . . . భ . శ . | ము || (అనాది . .)

37) నన్నా, స్తిలన్నా, పాగముపా : ||
 అగరా . . జం జీ, జెభాచిము . ||
 మప దవ ముదవము లి, రగమలిరన్నా, ||
 అగ తిత్తి . . ధ్యం, బొ, భాచిము . . ||
 సనిదవ ముదవము లలి, గమువదవదనిన్నా ||
 తగుత్తి, వేం . . కటుధా . . మవిపో, రం ||
 సలి స సనిదవము, రగమలిరన్నా, ||
 తగుతుభాం, చతం, బొ, భాచిము . . ||
 సనిదవ ముదవము లలి, గమువదవదనిన్నా ||
 తగుత్తి, వేం . . కటుధా . . మవిపో, రం ||
 సలి స సనిదవము, రగమలిరన్నా ||
 తగుతుభాం, చతం, బొ, భాచిము . . || (అనాట...)

అరూపమునకే హరి నేను మొక్కెదను
చేరి విభీషణుని శరణాగతుడని చేకొని సరి గాచితివి ॥

ఫాలలోచనుడు బ్రహ్మయు నిందుడు
సౌరి అగ్నియును సూర్య చందులును
నీలో నుండగ నెరిఁ గనె కిరిటి
మూలభూతివగు మూర్తివి గాన ॥

అనంత శిరసుల అనంత పదముల
అనంత నయనముల అనంత కరముల
ఘన నీరూపము కనుగొనె కిరిటి
అనంత మూరితి వన్నిట గాన ॥

జగము లిన్నియును సకల మునీందులు
అగు శ్రీ వేంకట నాథుడ నిన్నే
పొగడగ కిరిటి పొడగనె నీరూపు
అగటిత మహిముడ వన్నిటఁ గాన ॥

సారాంశం

శరణాగతుడైన విభీషణుని రక్కించిన ఆ దివ్య మంగళ విగ్రహునికి నేను మొక్కుతాను. ఓ శ్రీహరీ! పరమశివుడు, బ్రహ్మ ఇంద్రుడు, అగ్ని, సూర్యచంద్రాదులు మూలకారకుడైన నీలో వున్నట్లుగా తెలుసుకొన్నాడు అర్థముడు. ఎన్నే శిరస్సులు, ఎన్నే నేత్రాలు, ఎన్నే పాదాలు కలిగి ఈ చరాచరమంతా వ్యాపించి వున్నట్లు నీ దివ్యరూపాన్ని దర్శించాడు. ఆమేయమైన మహిమగల నిన్ను అన్ని ప్రపంచములు, ముని పుంగములూ కీర్తిస్తున్నట్లుగా కూడా దర్శించి తరించాడు. అని శ్రీ వేంకటేశ్వరుని నోరారా కీర్తించాడు అన్నమయ్య.

- v) సీ . దా . పొ మ ద ప మ లి సా . న ల మ ల న ధ సా . లి . మ పొ దా .
ఆ . రూ . ప ము . న . కే . | హ ఱ . నే . . సు | మొ త్యై ద సు ||
- స ల స ద స ద ప మ ప ద ల స ద ప మ ల | న ల మ ల న ధ సా . లి . మ పొ దా .
ఆ . . రూ . ప . ము . న . కే . . . | హ ఱ . నే . . సు | మొ త్యై ద సు ||
- స మ ల ద ల స వ ద ల స ద స ద ప మ ల | న ల మ ల న ధ సా . లి . మ పొ దా .
ఆ . . రూ . ప . ము . న . కే . . . | హ ఱ . నే . . సు | మొ త్యై ద సు || (ఆ రూపమునకే)
- అ) సీ . దా . పొ మ ద ప మ లి సా . లి ల మా పొ ద | స ద ప మ ప ద సా .
చే . ఱ . వీ . భీ . . . వ . ఱ . సి . శ ర . ఱ . . | గ . తు : ద . సి ||
- స ల స ల మ ల మ ప మ ప ద ల స ద ప మ | ల మ ప ద స ద ప మ | పొ దా సా . సా .
చే . . ఱ . . వీ . . భీ . . వ . ఱ . | సి . శ ర . ఱ . . | గ తు త సి ||
- ; ద సా . ల స ద ల స ద ప మ | పొ ద స వ ద ప | ; ; ; ; ; ||
- ; చే . తా సి స . ఱ . గా . . . | బ త త | ||
- ; ద సా . ల స ద ల స ద ప మ | పొ ద స వ ద ప | ; ; ; ; ; ||
- ; చే . తా సి స . ఱ . గా . . . | బ త . త | ||
- ; ల మూ . ల స ద ప మ ల స | ల మ ల మ స ల స | ప మ ల న ల మ ప ద ||
- ; చే . తా సి స . ఱ . గా . . . | బ . త . త | న . || (ఆ రూపమునకే)
- 1చ) .. పొ , ప మ ద ప మ ల ల సా . ; , సా ధ సా . | లి , మ పొ పొ ||
.. పొ , ల . లో . . చ సు డు . . ల్ర త్యై యు . సిం . ర్లు డు ||
- ; ల మా ప ద డ డ డ డ పొ | ; ద స ద ద ప మ | ప ద ల స ద పొ ||
- ; సీ . లి న ద్వి యు సు . . ; సు . . ర్లు . . | చం . . ర్లు లు ||
- ; ద ల స ద పొ మ ద ప మ ల సా . ; ల మా ప ద | స పొ దా సా .
; సి . . లో . సుం . . డగ | ; సె లగ సె | కి లి . లి ||
- ; ద స ల స ద ల స ద ప మ | ప మ ప ద స ద పొ | మ ల న ల మ ప ద ||
- ; మూ . ల భూ . . బ . త . గు మూ . ల్ర త | గా న ||
- ; ద స ల స ద ల స ద ప మ | ల మ ప మ ల స ల | ల ల మ మ ద ద స ల ||
- ; మూ . ల భూ . . బ . త . గు . . మూ . . . ల్ర . త | గా న . || (ఆ రూపమునకే)
- 2చ) పొ పొ ; మా ప ద ప మ ల సా . సా ల న ధ సా . లి మా పొ పొ ||
అ నం . త కి . ర . సు ల | అ నం . . త | ప ద ము ల ||
- లి లి ప మ పొ ద దా ద దా పొ | పొ ద ప మా పొ | ప ద ల స దా పొ ||
- అ నం . . త స య స ము ల | అ నం . . త | క . ర . ము ల ||

;ద లంసుడ పురుషులి సా ;రమూహదా ,ను పొదా సా ||
 ;ఫున . సి . రూ . . వము ;క నుగానె ;రి రి . రి ||
 దాసులీసు సుదరీసు సుదర వము పురుషు సుద పొదా ||
 అ నుం . త ముం . . ర . రి . . . వ . . స్తుతు ;గా . . . న . . . ||
 దాసులీసు పురుషు సుద పురుషు ;రము పురుషు సుద పురుషు ||
 అ నుం . త ముం . . ర . రి . . వ . . . స్తుతు ;గా న . . . || (ఆ రూపమునకే)

3వ) ;వ పొవ పురుషు పురుషులి సా ;న రి సుధు సా ;రి , మ పొతూ ||
 ;ఇ గము ల . స్తు . యు . ను . ;న క . ల ము ;సిం . . ద్రులు ||
 లి వము ;ర సుద సుద పురుషు ;పొద సుద పురుషు ;||
 అ గు . శ్రీ . వేం . . క టు ;నా . . థు తు . గి . . . స్తై . ||
 ;ద లంసుడ పురుషులి సా ;రమూహదా , సుదాసు , సు ||
 ;పొగ . డగ కి . రి . . రి ;పొద గనె ;సి . రూ . పు ||
 ;ద సులీసు సుదరీ సుద పురుషు ;పొద సుద పొదు ;మ రి సుద పురుషు ||
 ;అ గణిత మ . పొ . ము . డ . . వ . . . స్తుతు ;గా న . . . ||
 సుముల ద లంసు పురుషు సుద పురుషు ;స రము పురుషు సా ;రి , మ పొదా ||
 అ . . రూ . వ . ము . న . కే పుర . నే . . ను ;మొత్తెద ను || (అ)

ఎంత పరాక్రమము ఈ సింహము
చెంతనే దివిజాలు సేవించేరు ॥

కొండమీద కూచుండి దైత్యుమై-
చెండివేసి నీ సింహము
నిండు నగవృతో నెలతఁ దన తొడపై
మండగ నెరసే నుదుకుఁ దనమున ॥

తముకన ప్రఘోదు ఘుటనచే కంభము
బిటిలి వెడలె నీ సింహము
చటుల కరంబుల కుటిల దానవుని
పటుగతిఁ బట్టిను పషుబంధముగా ॥

పగయొళ్ల నడఁచి జగము లేలుచును
జిగిమించిన నరసింహము
నిగిది శ్రీవేంకట నిధి యహోబులము
తగు నివాసముగ తనరీ నిదివో ॥

సారాంశం

శ్రీ వేంకటనిథియైన శ్రీనివాసుడు అహోబలాస్ని తగు నివాసంగా చేసికొని మహాపరాక్రమోహేతుమైన సింహమై (నృసింహుడై) లోకాల నేలుతున్నాడు. ప్రఘోదుని కారణంగా కంభము (స్తుంభము)నుండి వెలువడి, దానవుడైన హిరణ్య కశిపుని చీల్చి చంపిన ఈ నృసింహుడు తన తొడపైన లక్ష్మిని కూర్చుండ బెట్టుకొని, చెంతనే దేవతలెల్లా సేవించుచుండగా పగను జయించి జిగిమీరి (కాంతులు మీరి) జగాన్ని పాలిస్తూ వున్నాడని అన్నమయ్య ఈ సంకీర్తనంలో వర్ణించాడు.

- వ) :..నే సంసరిదహపమగలినిధి ని సారిగిరిగా; ..
 ..ఎతపరా...క్రి.ము.ము. ఈ సింహము...
 :నిరిగివమగావదనిః; సిదివివమగావమగలి
 :చెంతనే,గి.ఇ.ఱ.లు; సే.కిం.చే...రు...
 గవదసంసరిసిదహపమగలినిధి సిదిగలిగిదహపమగగలి
 ..ఎతపరా...క్రి.ము.ము. ఈ.సింహము...
 గానిరిగివమగలిగవదవదసిదసిదహపమగలినిధి సిదివమగగలి
 .చెంతనే.గి.ఇ.ఱ.లు...సే.కిం..చే...రు...
 గవదవదసిదహపమగలినిధి సిదిగలిగిదహపమగగలి
 ..ఎతపరా...క్రి.ము.ము. ఈ.సింహము...
 ::::: వమగలిని.....
 ::::: కీలు...
 1చ) :..పి, వమగమగలిగలనిధి, ని సారిగా, పిమగము
 :.కొండ.మీ...|ద.కూచుండి.దై.త్వు.
 గా, గిందావదసిదావమగా, గలిగాపి;...
 పై.చెం.డి.వే...సిరి...సింహము;...
 :సిదావమగమిదనిః; సిదియ.పి.దసిదసిదిలిం
 :సి.రు.నగవుతో; నెలతు.ది.నతిడ.పై..
 :గింగిలినిసిదహపసిలి; గపమగలిగావదవదసిదహపమ
 :సుం.డగనె.ర.సి..; ఉదు.టు.దిన.ము.న...
 గవదవదసిదహపమగలినిధి సిదిగలిగిదహపమగగలి
 ..ఎతపరా...క్రి.ము.ము. ఈ.సింహము...
 వమగలిని.....
 కీలు...
 2చ) :నినినిపివమగలనిధినిధిని వమగలి; వమగలి
 :తికుతునప్రష్టి...రు...ఫుటునచే; కం.భము
 :గిందవదసిదావమగలినిలిగలిపి; ; ;
 :కిలిలివె.డ.లి.సి...సింహము...
 :సిదావమగాపిదాని; సిదివదిసిదసిదిలిం
 :చిలులకరు.బులి; కుల్చిలిదా...న.వుని

;గముగల్నిసినదాలసెల్ ;గమూరగాపదవదనిదవము॥
;వటు . గతివ . . షై . సు ;వటుబం . థ . ము . గా . . . ||
గపద పదలుసినిదపవముగలిని నిధి నిలగిద పవముగగా॥
. . . బం తపరా . . . క్ర . ము . ము . తః . సీం.హు . ము ||
; : : : : వముగలిని
; : : : : కొ

అచు : విషాదా , వమగల గలనసి , డా నసార గా , దవమగలగా ||
 ; వగ యొ . జ్ఞా . . . ను . ద . | ఇ జగములే . . . లు . చు . ను ||
 ; గవిదా , వదనుసిదపఁ మగగారిగా | వి ; ; ; ||
 ; జగిమంచ . న న . ర . . . సిం . హఁ | ము . . . ||
 ; నదావపమగ పాదను | సిదా పిషా | , దనుటంగా ||
 ; నగి తిక్తి . . వేం కట | న . థ అపో | . . బ . లము ||
 ; గమగంచను నిదపద సలీ | ; గవమగలగా | పావదనిదపకు ||
 ; తగు . రివా . . న . ము . గ | ; తన . లి . . | న త . హే . . . ||
 గవద ను సును సిదపవకుగల | ను ధీధునలగల గ | దవపమగగల ||
 . . . ఎంత ప రా . . త్ర . మ | ము . తః . సిం హఁ | ము ||
 గాసారగాదపమగలగపదప | దనుపదసలంగల | సిదపవ నిదపకు ||
 . చెంతనే . ఇ . కి . జి . . లు | . . సే . లిం . . | చే . . . రు . . . ||
 గవద పదలు సును సిదపవ పమగల | ను ధీధునలగాగ | దవపమగగా ||
 . . . ఎంతపరా . . . త్ర . మ | ము . తః . సిం హఁ | ము ||
 ; ; ; ; ; పమగల | సా
 ; ; ; ; ; తులు

కందువ మీ నిచ్చ కల్యాణమునకు
అందము లాయను అదన నిని

(కందువ)

కలువల సేసలు కలికి నీకును
సాలవక చూచేటి చూపులిని
చిలుకుల మొల్లల సేసలు మీలో
నలుగడ ముసి ముసి నవ్వులిని.

(కందువ)

తామర సేసలు తలకొనె మీకును
మోము మోమెరయు ముద్దులిని
సేమంతి సేసలు చెలియకు నీకును
చెమిరి గోళ చెనకులిని.

(కందువ)

సంపెంగ సేసలు సమరథి మీకును
ముంపుల వూర్పుల మూకలిని
జంపుల శ్రీ వేంకటేశ చెలిఁ గలసి
సంపద తెలితి చన్నలిని.

(కందువ)

సారాంశం

శ్రీ వేంకటేశునికి అలమేలుమంగకు నిత్యకల్యాణం. ఆ దివ్యదంపతులకు కలువలవంటి చూపులు, మల్లపూలవంటి ముసి ముసి నవ్వులు, తామరల వంటి ముద్దులు, చేమంతుల వంటి గోటి గుర్తులు (నభక్తతాలు), సంపెంగల వంటి ఉచ్ఛవిసు నిశ్శాసాలు. ఇవన్నీ ఇంపైన చెలి మంగమ్మకు, సంపన్ముడైన శ్రీవారికి పరస్పరం అందించుకొనే (పొనుకొనే) సేసలుగా అన్నమయ్య కీర్తించాడు.

- వ) నీ ర్థిరి సా ర గ : ర సాన : న సా॥
 కందువ మీ సిష్టు కల్యాణ మున కు॥
 ల పమగ లీర న ర : సిసిన ర : రి : || వు నీ ర్థిరి సా ర గ : ర సాన సా : ||
 అం . ద ము లా . య సు : అ ద న సి : రి . || అం . ద ము లా య సు : అ ద న సి : రి . ||
- 1చ) ల పమగ ల సి సి : ల పమగ : ల సి సి : ||
 క ల వ ల సే . న ల : త ల కి కి : సి . కు సు : ||
 ల పమగ లీ , సా , సా : సి సి సి : గ ల : ||
 సా ల వ క చూ . చే . తీ . చూ . పు లి : రి . . ||
 ల మ స ల మ ప ప వ : ల మ స ల : సి ద పా : ||
 చ ల క ల మె య . జ్ఞ ల : సే . న ల : మీ . లో : ||
 ల మ పాద ప మగ ల స : సి సి సి సి : || వు నీ ర్థిరి సి సి : ||
 న ల గ త . ము సి ము సి : సే . పు లి : రి : || న ల గ త ము సి ము సి : సే . పు లి : రి . || (కందువ)
- 2 చ) ల పమగ ల సి సి : ల పమగ : ల సి సి : ||
 తా . మ ర సే . న ల : త ల కా న : మీ . కు సు : ||
 ల పమగ ల స ల : సి సి స ల : రి : ||
 మో . ము మో . మొ ర య ము : ము ద్యు లి : రి : ||
 ల మ సా ల మ ప ప వ : ల మ స ల : సి ద ద పా : ||
 సే . మ ం కి సే . న ల : చ ల య కు : సి . కు సు : ||
 ల మ పాద ప మగ ల స : సి సి సి : || వు నీ ర్థిరి సి సి : ||
 చే . బు ర . గో . జ్ఞ : చె న . కు లి : రి . || చే . బు ర గో . జ్ఞ : చె న కు లి : రి : || (కందువ)
- 3చ) ల పమగ ల సి సి : ల పమగ : ల సి సి : ||
 సం పెం గ సే . న ల : స మ ర కి : మీ . కు సు : ||
 ల ప మగ ల స ల : సి సి : ||
 మ ం పు ల పూ . ర్ఘ ల : ము క లి : రి . ||
 ల మ స ల మ ప ప వ : ల మ స ల : మ ప ప వ ||
 ఇం . పు ల కీ . వేం క : తీ . శ చె : ల క ల సి : ||
 ల సి ద ప మగ ల స : సి సి సి : || వు నీ ర్థిరి సి సి : ||
 సం . ప ద తే . ల కి : చ న . పు లి : రి . || సం . ప ద తే ల కి : చ న పు లి : రి . || (కందువ)

(ఈ సంకీర్ణము లిఖితం లాగా ఏయుకొనుటకు స్వరప్తరహితిగా)

అనుబంధం
(కలిగిన పదాలకు అర్థములు)

ఆంకము	=	విభాగము, తొడ	ఆరయ	=	చూడగా, తెలిసికొనగా
ఆంకీలి	=	ఆచ్చు, ప్రతిబంధకము	ఆరడి	=	నింద, క్షోషము
ఆంకులు	=	ఆధరణ వేషపుములు	ఆయము	=	శరీరపు అవయవము, మర్యాదలు, ఆదాయము
ఆంగజాడు	=	మన్మథుడు			
ఆంగస	=	ప్రీ	ఆముకొన్ని	=	అఱముకొన్ని, వ్యాపించిన
ఆంగము	=	ఆవయవము, విధము, ఆందము	ఆలరి	=	లాలరి (ఆలరి చేతలు)
ఆందుకోలు	=	సులభ సాధ్యము	ఆస్యము	=	ముఖము
ఆంబుజము	=	పద్మము	ఇంగితము	=	అభిఘ్రాయము, ఆనకూలత
ఆక్ర్షము	=	అశ్వర్యము	ఇక్కువ	=	స్నేహము, కూస్నేహము
అగము	=	వర్యతము	ఇక్కువతో	=	విచ్ఛాలో, సంప్రదాయ రీతిలో
అగడు	=	నింద	ఇమ్మై	=	నెఱపు, నొసము
అజాడు	=	బ్రహ్మ	ఇమ్మైల	=	ఉపాయముతో, రెప్పింపుగా
అడరి	=	అస్కిలో, వ్యాపించి త్వయడి, విజృంభించి	ఇంకె	=	ఈమె, ఈపె
అత్యంతము	=	మిక్కెలిగా	ఇంగు	=	వెముదీయుట
అత్తి	=	పూత్తి, కలిగిపుండి	ఇంటు	=	దీస్టైన్, సరిసుమానము
అదన	=	సరియైన సమయాన	ఇండు	=	వయస్సు, సరిహోడు
అనయము	=	ఎళ్లప్పుడు	ఇంపె	=	ఈమె
అమరులు	=	దేవతలు	ఇండికడి	=	తపించునష్టి, కోముతో
అరయ	=	చూడగా, ఆరయ	ఇంపెసి	=	రెచ్చిపోవునష్టి
అరి	=	శత్రువు	ఇందుగిచి	=	అణవి, నషియచేసి
అరిది	=	అరుదైన, ఆపూర్వమైన దుర్భాధమైన	ఇందోనీ	=	తగ్గిని, ఎడతెగిని
అరసి	=	తెలిసికొని, గమనించి	ఇంద్రగ్ర, ఇంగ్ర	=	భయంకరమైన
అలర	=	సంతోషించువటిస్తు	ఇందుటు	=	పెద్దడిన, భారమైన
అలసంబలు	=	క్షోషములు	ఇందుటున	=	వెనువెంటనే, సాహసమున
అలి కులము	=	తుమ్మెదల సమూహము	ఇంపుతిల్లు	=	ఉత్సుక్తియగు
అబ్బధము	=	యుష్టిం చివరన తప్పక చేసే పవిత్ర వైపునం	ఇంపురము	=	ఆకము
అపిసి	=	పగిలి, బ్రద్రులు, తెగి	ఇంరు, ఇంరుతర	=	పెద్ద, మహోన్నత, గొప్ప
అకె	=	ఆమె, ఆపె	ఇంరువు	=	తొడ
అజీ	=	యుద్ధము	ఇంచురి, ఇంచురిక	=	పొచురిక
అటది	=	అడుది (ప్రీ)	ఎడయక	=	నిలుపులేక, నిరంతరము
అనవము	=	అస్యము, ముఖము			దూరముకాక

వెమ్ము	=	విలాసము, పెద్దరికము	కదిని	=	సమీపించి, కలసి
వెమ్ములాడి	=	విలాసవతి	కనుగిరు (ఇఱ)పు	=	కడగంటి చూపు
ఎసో	=	సమీపించి, వ్యాపించి పోల్చి చూచి, గొప్పగా	కనలు	=	కోపించు
ఎలమి	=	స్త్రీము, లేత ధ్వాయము	కన్ను, కనిన	=	చూచిన, తనకు స్వంతమైన (తను కన్నబిడ్డ)
ఎళ్లగాగ	=	సర్వొ వ్యాపించగా	కన్ను, కన్నును	=	రండిటిని పోలుపుడు
ఏచి	=	ఆతిశయించి, విజంభించి, వ్యాపించి	కమల, కమలము	=	వాడు పదము (దాని కన్న), ఏని కన్న)
ఏతరి	=	ఉన్నతమైనది	కమలా	=	లంక్కు
ఏతులు	=	ఆతిశయములు, గొప్పలు	కమలాకాంతుడు	=	ప్రశ్నము
ఏలిక (క)	=	దొర, ప్రభుతు	కమ్ము	=	వ్యాపించి
ఒండే	=	ఆదిగాని పక్కములో	కమ్ము	=	ఆకు, కమ్ముని
ఒవరగ	=	తగిన రీతిలో, (క్రమముగా	కరి	=	ఏనుగు
ఒఱ్పు, ఒర్చు	=	అందము, ప్రకాశము, సాస్నిహిత్యము	కవ	=	జంట
ఓబులము	=	అహోబిలము	కవగూడి	=	కలసి
ఓబులేశు (దు)	=	అహోబలేశుడైన వృసియూడు	కవిసి	=	వ్యాపించి
ఓలి	=	పంక్కి, వరుస, కట్టము, వరము	కలారు	=	చిన్నకత్తి
ఓపరించుట	=	విడుచుట, ప్రక్క-కు ఒరగుట	కసటు	=	మాలిన్యము
ఔభయము	=	అహోబిలింఘితము	కడాక (కణక)	=	పూనిక, ప్రయత్నము
కంజ	=	(కం=సీరు, జం=పుట్టినది) సీటి నుండి పుట్టినది, పద్మము	కాంత	=	శ్రీ, భార్య
కంతుడు	=	మన్మథుడు	కాంతుడు	=	భద్ర
కంతు గురుడు	=	మన్మథుని తండ్రియైన ప్రశ్నము.	కాగిలి	=	కాగిలి
కందు	=	చక్కని, చక్కగా, స్త్రీము, సమర్ప వంతముగా, జాడ, సంకేతం, వీకాంతం, చమత్కారం. (ఈ: పదాన్ని అన్నమాచార్యులవారు అనేక ఛాయార్థులతో పిప్పుతంగా వాడారు.)	కాతరము	=	చాంచల్యము
కంబుకంరి (టీ)	=	శంకుమువంటి మెడ కలది.	కాపు	=	రక్షణ, రక్షకుడు
కళ్లలము	=	కాటుక	కాలుడు	=	యముడు
కడ	=	చివర, అంతము	కావి	=	కాషాయరంగు
కడమ	=	ఇతరము, అంతము	కావిరి	=	చీకటి, నలుపు
కడనము	=	యుద్ధము	కావిని	=	శ్రీ
కదిని	=	అక్రమించి	కింక	=	క్షూము, కోము
			కింకరుడు	=	ప్రతిఫలాపేత్త లేక సేవ
			కితపులు	=	చేయువాడు
			కిమ్ముల	=	దుర్మార్గులు
			కిమ్ముల	=	లయ్యెప్పునమసరములేని, చిల్లర
			కియగా	=	ఉపాయముతో

కుతిలము	=	బాధ	చ్చులు	=	జభులు
కులికి	=	ఆల్డాడెంచి	చమ్మాళిగలు	=	పారరక్తలు
కులుకు	=	(ఆక్రూటీయమైన) ఇంటెన కదలికలు	చరిచేసి	=	గణ్ణిపడేటట్లు చేసి
కెలన	=	ప్రక్రూప	చాటువ	=	ప్రకటముగా
కెలసి	=	విజృంభించి	చాయ	=	రంగు, కళ
కెరలి	=	విజృంభించి, చికాకుపడి, ఎగిరి, ఉత్సాహము కలిగించి	చిలుకుల	=	పదమైన
కేవడము	=	కత్తిదెబ్బను ఎదుర్కొను డాలు	చిందులు	=	గెంతులు, లయ ప్రధానమైన పాటలు
కొంకు	=	భయము, వంకర	చిన్న, చిన్నము	=	చిప్పము, గుర్తు
కొంచక	=	సంకోచించక (విక్రమించి)	చిమిలైచుట	=	వృద్ధిచెందుట
కొచ్చి), (కొచ్చి)	=	నశిపచ్చేసి, త్రప్పి	చిలుకు	=	గొళ్ళము, పదను
కొద	=	లోపము, కొరత	చెలువము	=	సాందర్భము
కొర	=	అసంతృప్తి, కొరత	చేమిరి	=	తోడు, పదుమైన?
కొతుకము	=	ఆస్క్రి			(చేమిరిచెట్టు=తోడుచెట్టు; పులియచెట్టు?)
కొలు(కపులు)	=	కమిత్యం చెప్పు కులు, అభయ పత్రము	చేముంచి	=	పణిబూని
గరిమ	=	గొవ్వుతనము	చొక్కు	=	వాడియైన, మనోళ్ళమైన
గజము	=	ఏనుగు	చొక్కి, సాక్కి	=	కృతించి
గజబజిష్యము	=	పెద్ద ఎత్తున భజస్తూ	చెట్టు	=	చేయ
గజ	=	విష్ణుమైన (ఉ. గజదొంగ)	చెదలుగా	=	మిక్కెలిగా
గభ్యితనము	=	పొగరు	జంకెన	=	బెరరియు
గములు	=	గుంపులు	జక్కము	=	వక్కమాక పణ్ణి
గరుడాది	=	తిరుమల, అహోచిలానికిగల మరోపరు	జడియు, జరయు	=	ప్రకాశించు
గదురు	=	కటుమైనది	జమచి	=	జంబు, రెండు
గారవాన	=	మున్నానతో	జాజర (పాట, అట)	=	పున్నమివెన్నెలలో కన్నెపిల్లలు
గాపిండి	=	అల్లరించు			పంచం చల్లుతూ పాడుతూ
గారము	=	గారము, ఆభిమానము			ఆడే ఆట (చర్చరీ/జర్జరీ) గీతం
గుది (డి) గొన్ని	=	దఱ్మమైన, మిక్కెలిగా పున్న	జాణ	=	నేర్చరి
గురుతు	=	కీర్తి	తక్కక	=	విదువక
గెంటక	=	విడక, చలించక	తళ్ళుచుటు	=	బాధుడుట
చంచల	=	పాడైన? (చంచువు=పేముకుండు, మృగము, లేడి)	తడవి	=	ప్రొముతో లాకి
చటుల	=	మెర్పు	తత (వితత)	=	వ్యాపించిన, మహిమగల
చందనగంధి	=	చందనస్తు సువాసనతో కూడిన శరీరము గలది	తత్త్వరత	=	సరియైన సమయము
చవులు	=	చెల్లుబాట్లు	తనరు	=	అతిశయించు, రంజియజేయు

తనిఁ	=	తృప్తిచెంది	దాయలు	=	శత్రువులు
తమ్ము, తమ్ములము	=	నవిలిన శాంబూలము	దావతి, ధావతి	=	ప్రయాస, పరుగులు పెళ్ళుట
తమి	=	కోరిక, ఆపేష	దిందు పడి	=	క్షుముల పాలై
తరితీపు	=	వృథా ఆకర్షణ, కృతిమ తమకము	దీమసాన	=	దైర్యముతో, ఉపాయంతో,
తలకు (తలఁకు)	=	సందేహము			సమ్భవంతముగా
తవిలి	=	ప్రయత్నించి, అరుదైన	దూరు	=	దూషణ, తిట్టు
తానకముగ	=	ప్రీరముగ, మర్యములేక	దేవులు	=	భార్య (దేవుళ్ళ)-భార్యలు)
తాప	=	మెళ్ళు, దారి, పడికళ్ళు	నంటు	=	స్నేహము, అనబంధము
తారము	=	4 కాసుల నాటము	నమస్తు	=	ఇంపు, అనురాగము, వికాసము
తిత్తిలో సుఖము	=	దుఃఖహోత్సవమైన సుఖము	నలువైన	=	అందమైన, ప్రీయమైన
తిట్టు పెళ్ళే	=	రాజీపోసి	నలువు	=	ఒప్పిదము
తిమురు	=	తిమ్మిరి	నవయ్యగ	=	నిండునట్టుగా
తివియగ	=	తీయుటకు	నిగిడి	=	నిక్కి, త్వరపడి, వ్యాపించి
తీపు	=	తీపిరుచి, ఛ్యాము	నిధానము	=	సంపదను దాచిన పాతర
తీపుల ఆశ	=	వ్యధను మిగిల్చి తీయచి ఆశ	నొపుటి	=	తీపిరొట్టె, అతిరసము
తుదగచ్చ	=	పూర్వప్రితిని,(పరమాపథిని) పాందిన	నియతము	=	నిత్య (శాశ్వత) మైనది
తెప్పల	=	తెప్పలలో (ప్రై), మిక్కి-లిగా	నిరతి	=	మిక్కిలి ఆస్కటి
తెక్క	=	టెక్కు, గర్వము	నిరతము	=	ఎల్లప్పుడు, నిరంతరం
తెక్కల	=	అతిశయించిన, పొంగుల	నానార్థములు	=	(యజ్ఞ నిర్వహణకు) కావలసిన
తెగి	=	సాహసించి			వివిధ వస్తువులు, ఒక పదానికి గల
తెగువ	=	సాహసం, దాతృత్వం			ఆనేక అర్థాలు
తెఱవ	=	త్రీ	నీగని	=	వృద్ధిజెందు, అతిశయించు
తేకువ	=	అండ, లాపుము	నెట్టున	=	తుప్పనిసరిగా, నియమముతో
తేపు	=	తెప్ప	నెమకి	=	వెదకి
తోడువు	=	భూప్రణము, అలంకారము	నెరయన్	=	పూర్తిగా
తోప్పదోగుము	=	మిక్కిలి ఆస్కటితో	నెటి	=	అందమైన
తోయ్యలి	=	త్రీ	నెవ్వగన్	=	నిండు తలంపుతో
తోరలి	=	చేరి, కలిగి, జనించి, వీడిని	నెత చోరి	=	నేతుని, వ్యాపారము రెండుమా చేసేందు
		అనుబంధముతో			
తోరఁడు	=	పూలు, పైటిని	పంచ	=	అశ్రయము
దంట	=	నేర్చరి	పంచి, పమ్మి	=	అతిశయించి
ద్వయము	=	రెండు, జంట	పగటు	=	ప్రకాశము, కీర్తి
		(శ్రీష్టాపులకు అత్యంత ధ్రావమైన శ్రీమతే నారాయణాయ నమః, శ్రీమన్నారాయణ చరణో శరణం ప్రపద్యే - అను మహా మంత్రములను ద్వయము అందురు)	పగగొన్న	=	అక్రమించిన
దాక్షి	=	సమీపించి	పవరించు	=	తిరుగు, ప్రవచించు
			పచ్చడము	=	పప్పుము
			పచ్చిన (పచ్చియుచ్చి)	=	వ్యాపించిన, ఏర్పరచియుచ్చి
			పచువడి	=	అలవాటున

మమ్ము (ట)	=	ఆవరించు (ట)		బమ్ము	=	శైల్ప్యదు
పరగ	=	ప్రీతితో, అతిశయముతో		బిరుదు	=	గొప్పతనము
పరమ (లు)	=	యాత్రికులైన భక్తులు		బచ్చెన	=	పూత
పటేవోని	=	తగ్గపి, చీలిపోని		బడ్డెనే	=	వెంటనే
పర్సించిన	=	అంగీకరించిన		బత్తి	=	భక్తి
పాగిన	=	పండిన		బలిమి	=	బలము
పాటిల్లె	=	కలీగిసు		బాతి	=	దుర్భథము
పాసుకోని	=	కుదురుకోని		బింకమున	=	ధైర్యమున
పామిడి	=	వ్యాపించిన		బిత్తరిచూపు	=	శృంగారపు చూపు
పాయక	=	వదలక, విడువక		బిత్తరి	=	శృంగారచ్ఛేషులు కల త్రీ
పిరి (పురి)	=	మెలితిప్పబడ్డెనది		బిత్తలే	=	నగ్నముగా
పిరిగొను	=	పెనగొను		బిరుదు	=	శారుడు, గారవ సూచకము
పునుక	=	పురి		బుంగుడై	=	మునిగినవాడై
పులుగు	=	పళ్ళి		బెరసి	=	చేరి
పుప్పురూరు	=	పూబాణము		బోపోరి	=	వ్యాపారి
పూచి	=	పూసుకోని, పుప్పించి		భమము	=	జమ్ముము, సంసారము
పూచిన	=	వికసించిన, వ్యాపించిన		భావము	=	డైహు, అభిప్రాయము
పూని	=	ఆమోంచి		భవ్యము	=	త్ర్యుము
పూరి	=	గడ్డి		బుళ్ళటు కొమ్ము	=	లోన ఏమీలేక ఖాళీగాపున్న
పెడబాసి	=	ఆఢ్డుతోలగి		కొమ్ము	=	బూరా.
పెనచి	=	పెనచేసి, కలగలిపి		మదన పరిభాష	=	ప్రణాయము మీరిష్టుడు
పెల్లగా	=	ఎక్కువగా, అతిశయముగా		మంతు	=	మాటలాడే మాటలు
పాంకము	=	పాందిక		మంతుకు	=	ప్రసిద్ధికి, మంతునికి
పాడవు	=	మ్ముపు, నిడిపి		మంతుడు	=	జ్ఞాని
పాదల	=	వ్యాపించెను		మందముగా	=	మెల్లగా, మనముగా
పాది	=	సమూహము		మగుడు, మగిడి	=	మరల
పాదిగి	=	బదిగి, రగ్గర చేరి		మగిడి	=	పాములవాడు ఉఁదే బూర
పాదిగొన్న	=	గుంపులైన		మగువ	=	త్రీ
పానిగి	=	పట్టుదప్పి, క్షీళించి		మట్టున	=	మితియందు
పారి	=	నిశ్చయముగా, మాటికి		మతకము	=	మాయ
పాలసి	=	తిరిగి, చరించి		మనసీజాడు	=	మన్మథుడు
పాడిము (పాడిమి)=	=	సాందర్భము		మనికి	=	బ్రతుకు
పాలించుట	=	పాల్చిచెప్పుట		మనసు	=	రక్షణ
పాజు (పుజు)	=	సేన		మనుషుగా	=	మృదువుగా
బలపు	=	వృక్షి, వాపు		మరులు	=	వ్యామోహము
బంతి	=	త్రీ, పంక్తి, వరుస		మలయుమ	=	సంచరించుచు, అతిశయించుచూ
బండి	=	రెండు, వాహనము		మాడ	=	బంగారు, ½ వరపో భాగం

మంచి	= ఎక్కువగా, ప్రకాశించి	వడబడి	= త్రమపడి
ముప్పీరి	= జడవలే ఒకటి కొకటి పెన్చేసికొన్ని, బాగావృద్ధి చెందిన	వనిత	= త్రీ
మునుకొని	= ప్రథమముగా (ముందుగా)వుండి	వన్ని	= మెరుగు
ముంగై	= ముంజేయి	వల్లి	= అమకూల్యత
ముంచి	= ఆశ్రయించి, ఆతిశయించి	వాతెర	= (నోటికి తెరవల వున్న) పెదులు
ముట్టీన	= పొందిన, తగిలిన	వావిరి	= మిక్కిలిగా, పట్టుదలతో
ముడివడు	= తగులుపడి	వాసి	= పెద్దరికము, కీర్తి
ముదిత	= త్రీ	విరథి	= అనస్కి
ముప్పీరి	= బిలపడునట్టు (3 పురులు)	విషయములు	= ఇంద్రియాలను ఆక్రమించేవి
మురాలు	= మురుగులు	వీరిడి చేతలు	= తెలివిలేసి పనులు
మూలభూతి	= మూలకారణమైన పరిభ్రమము	వీలక	= మెసుకంజవేయక
మేకొని	= పూనుకొని	వీసము	= 1/16 వ భాగము
మేదిని	= భూమి, భూమాత	వెడ	= వృద్ధాయైన
మేలిమి	= మేలైన, లోపం లేని	వెరగు	= (నైవ్యరగు)=ఆశ్వర్యము
మొనసి	= పూనుకొని	వెకలి	= ఆస్క్రికిలాడు
మెల్లమి	= ఎక్కువగా	వెక్కసము	= అత్యంత విలువైది, దుర్భఖైనది
మోరుడు	= మూర్ఖుడు	వెక్కసాన	= హాచుగా, మిక్కిలిగా
రజని	= చీకటి, రాత్రి	వెడగు	= ధర్మశితిగల, వెలి
ఱట్టడి	= పెడబొభ్యలు బెట్టునటువంటి	వెరవు	= ఉపాయము, గతి
ఱఱ్యుగా	= ఆర్యాటముతో, గొప్పగా	వెల్లిగొని	= ఘోపమై, వెలుగుచూచి
రతి	= ఆస్క్రి	వెస	= శిశ్రూగతి, త్వరగా
రమణి	= త్రీ	వైపు	= గురి
రమణీయము	= ఖిపొండైనది	వాస, చేస	= తలంబ్రాలు
రము	= శబ్దము	స్వరూపదీక	= ఆత్మస్వరూప జ్ఞానమంచైన దీక్
రవ్వ	= కీర్తి, ప్రసిద్ధి, వెలుగు	సంచయము	= సమూహము; గతజన్మ(ల) నుండి
రాయడి	= స్వర్ణ		= తెచ్చుకొన్న కర్మబంధం
రూక	= ¼ రూపాయ	సంగడి	= జతగూడి, ప్రక్కన
రంకె	= బంధము	సంగతి	= చేరిక
లకిమి, (లకిముము)		సందడించు	= సంధనించు, కలుపు
లచ్చి	= లచ్చీ	సతము	= సతతము, ఎళ్లప్పుడు
లలి	= క్రమంగా	సత్తు	= సత్యము, కాశ్చతము
లేచు	= త్రీ	సదరము	= ఘనమైనది, ఉన్నతమైనది
లోగొనుట	= మనస్సుర్రిగా అంగీకరించి మన్నించుట; పైకి ప్రకటింపక మన్నులోనే కప్పి ఉంచుట	సదరాన	= చనుపుతో
వడ	= వెడిమి, ఒకానోక తినుబండారము	సన్న	= సంజ్ఞ, గుర్తు
		సరవి	= (క్రమముగా, వక్కగా
		సరుగ	= వెంటనే

సరుస	=	చెంత, రగ్గరగా	సావయవ	=	అన్నివిధములా భావించిన
సలిగ	=	ట్రీము, చనపు	సారూప్యత	=	మూల రూపమునే పాందుబ
సిత	=	వికసించిన			(కలిగియుండుబ)
సిలుకు	=	గొళ్ళిము	సామజము	=	ఏనుగు
సుసరాన	=	ఉచ్చార్యమునందు	సాగిసి	=	చొక్కి-
సెలవి	=	పెదవుల చివర			
సెలవు	=	ఉపయోగము			
సేస	=	పాపిట, అక్కత			

అలమేలుమంగ శబ్దము తమిక పదానికి వికృతి. అల్ల్=తామరష్టాప; మేల్=మీదనున్న; మంగై=14 ఏళ్ళు - 18 ఏళ్ళు మధ్య వయస్సు కలిగిన బాలిక (త్రీ).

ఆమె, అంటే, అపె ; పదాలు ఒకే అర్థం కలిగినవి. అలాగే ఈమె, ఈంటే, ఈపె.

అతివ, కరికి, కామిని, కొమ్ము, తరుణి, నెలత, పొలిథి, పొలతి, మెలుత, సతి, సుదతి= ఇవన్నీ త్రీ అనే అర్థంలో వాడే పదాలే. కానీ ఆ పదాలకు ముందు నీ, నా, అతని, ఇతని పదాలు వచ్చినప్పుడు వై పదాలన్నిటికి భార్య అని అర్థం. ఉదా॥ నీ కొమ్ము, నా తరుణిమెయి॥

సాథిప్రాయంగా వాడుతూనే భావించి, భావము, (తాదాత్మ్యుత పొంది) కందువ, అంది మొదలైన అనేక పదాలను అన్నమాచార్యులవారు అనేకవోట్లు యథేచ్చగా వాడినట్లు పెద్దలు భావించడం కద్దు. సందర్భాను సారంగా మనమే భావపుష్టితో అర్థాలు చెప్పుకోవచ్చు.

* * * *

రాగ లక్ష్మాలు (సంకీర్ణం)

1. శుద్ధదవ్యాని రాగం = 22వ మేళకర్త ఖరపారప్రియ రాగ జన్మం.
మూర్ఖున : స గ మ ప ని సు - సు ని ప మ గ స .॥ స్వోరస్తానములు, సా.గా; శు.మ ; తై.ని.
2. బృందావని రాగం = 22వ మేళకర్త ఖరపారప్రియ రాగ జన్మం. భాషాంగరాగం.
మూర్ఖున : స రి మ ప ని సు - సు ని ప మ గ స .॥ స్వోరస్తానములు - చ.రి ; శు.మ ; తై.ని.
కాకలి నిషాదము అన్య స్వోరము. అరోహణ క్రమంలో వస్తుంది.
3. వాచస్పతి = 64వ మేళకర్తరాగం. మూర్ఖున : స రి గ మ ప ద ని సు - సు ని ద ప మ గ రి స
స్వోరస్తానములు - చ. రి; అం.గా; ప్ర.మ; చ.దై.తై.ని.
4. తిలంగీ రాగం = 15వ మేళకర్త మాయామాళవగొళరాగ జన్మం. భాషాంగరాగం.
మూర్ఖున : స గ మ ప ని సు - సు ని ప మ గ .॥ స్వోరస్తానములు - అం.గా; శు.మ; కా.ని.
తై.కి నిషాదము అన్యస్వోరము. అవరోహణ క్రమంలో వస్తుంది.
5. సావెరి రాగం = 15వ మేళకర్త మాయామాళవగొళరాగం జన్మం.
మూర్ఖున : స రి మ ప ద సు - సు ని ద ప మ గ రి స .॥
స్వోరస్తానములు - శు. రి; అం.గా; శు.మ; శు.దై; కా.ని.
6. కమానీ రాగం = 28వ మేళకర్త హరికాంథోజీరాగ జన్మం. భాషాంగ రాగం. అన్యస్వోరం. కా.ని.
మూర్ఖున : స మ గ మ ప ద ని సు - సు ని ద ప మ గ రి స
స్వోరస్తానములు - చ. రి; అం.గా; ప్ర.మ; చ.దై.తై.ని.
- 7 మలహారి రాగం = 15వ మే. మాయామాళవగొళరాగ జన్మం.
మూర్ఖున : స రి మ ప ద సు - సు ద ప మ గ రి స .॥ స్వోరస్తానములు - శు.రి; సా.గా; మ; శు.దై.
8. వరము = 22వ మేళకర్త ఖరపారప్రియజన్మం.
మూర్ఖున : స గ మ ద ని సు - సు ని ద ప మ గ స .॥ స్వోరస్తానములు - సా.గా; శు.మ; చ.దై; తై.ని.
9. వైరవి = 20వ మే. నతభైరవి రాగ జన్మం. భాషాంగ రాగం. అన్యస్వోరం చ.దైవతము.
మూర్ఖున : స రి గ మ ప ద ని సు - సు ని ద ప మ గ రి స. (అరోహణంలో మాత్రం చ.దై.)
స్వోరస్తానములు - చ. రి; సా.గా; శు.మ; (చ.దై) శు.దై; తై.ని.
10. మోహన కల్యాణి = 65వ మేళకర్త కల్యాణిరాగ జన్మం.
మూర్ఖున : స రి గ ప ద సు - సు ని ద ప మ గ రి స .॥
స్వోరస్తానములు - చ.రి; అం.గా; ప్ర.మ; చ.దై; కా.ని.
11. ముఖారి = 22వ ఖరపారప్రియజన్మం. భాషాంగరాగం. శు.దై. అన్యస్వోరం.
మూర్ఖున : స రి మ ప ని ద సు - సు ని ద ప మ గ రి స (శు.దై. అవరోహణలో మాత్రమే)
స్వోరస్తానములు - చ. రి ; సా.గా; శు.మ; చ.దై; తై.ని.
12. చక్రవాక రాగం = 16వ మేళకర్తరాగం. మూర్ఖున : స రి గ మ ప ద ని సు - సు ని ద ప మ గ రి స.
స్వోరస్తానములు : శు.రి; అం.గా; శు.మ; చ.దై; తై.ని.

- 13. అనందబైరవి** = 20వ మేళకర్త నతభైరవిరాగ జన్మం భాషాంగరాగం.
 మూర్ఖున : సగరిగమపదపనిసీ - సనిదపమగరిస. అన్యస్వరమైనచతుర్మిథైవతం
 అవరోహణ క్రమంలో పలుకుతుంది.
 పమగగమా || పమగగరిగామపామమా; స్వీర్భైనకొన్ని ప్రత్యేకమైన ప్రయోగాలో
 అంతరగాంధారం అన్యస్వరంగా వస్తుంది.
 స్వరస్థానములు : చ.రి; సా.గా; శు.మ; శు.దై; తై.ని.
- 14. సురటిరాగం** = 28వ మేళకర్త హరికాంభోజిరాగ జన్మం.
 మూర్ఖున : సరిమపనిసీ - సనిదపమగపమరిస.
 స్వరస్థానములు : చ.రి; అం.గా; శు.మ; చ.దై; తై.ని.
- 15. అభోగిరాగం** = 22వ మే. ఖరపారప్రియరాగం జన్మం. స్వరస్థానములు - చ.రి; సా.గా; శు.మ;
 మూర్ఖున : సరిగమదసీ - సదమగరిస ||
- 16. హిందేళరాగం** = 20వ మేళకర్త నతబైరవిరాగ జన్మం. మూర్ఖున : సగమదనిసీ - సనిదపమగస.
 స్వరస్థానములు - సా.గా; శు.మ; శు.దై; తై.ని.
- 17. ఖరపారప్రియ** = 22మే. రాగం. మూర్ఖున : సరిగమపదనిసీ - సనిదపమగరిస.
 స్వరస్థానములు - చ.రి; సా.గా; శు.మ; చ.దై; తై.ని.
- 18. హింసానంది రాగం** = 53వ మేళకర్త గమనక్రమరాగ జన్మం.
 మూర్ఖున : సరిగమదనిసీ - సనిదపమగరిస ||
 స్వరస్థానములు - శు.రి; అం.గా; ప్ర.మ; చ.దై; కొ.ని.
- 19. వలజి రాగం** = 28మే. హరికాంభోజిరాగ జన్మం || మూర్ఖున - సగపదనిసీ : సనిదపగస
 స్వరస్థానములు - అం.గా; చ.దై; తై.ని.
- 20. సారంగ రాగం** = 65వ మేళకర్త మేళకల్యాణి రాగ జన్మం. భాషాంగరాగం. శు.మ. అన్యస్వరం.
 మూర్ఖున : సరిగమపదనిసీ - సనిదపమరిగమరిస ||
 స్వరస్థానములు - చ.రి; అం.గా; ప్ర.మ; చ.దై; కొ.ని.
- 21. కుఠసావేరి** = 29వ మేళకర్త ధీరశంకరాభరణ రాగ జన్మం.
 మూర్ఖున : సరిగమపదసీ - సదపమరిస || స్వరస్థానాలు - చ.రి; శు.మ; చ.దై.
- 22. బొరిరామక్రియ** = 51వ మేళకర్త కామవద్ధని రాగ జన్మం.
 మూర్ఖున : సరిగపదసీ - సనిదపమగరిస ||
 స్వరస్థానాలు - శు.రి; అం.గా; ప్రమ; శు.దై; కొ.ని.
- 22. దేకి రాగం** = 29వ మేళకర్త ధీరశంకరాభరణరాగ జన్మంగా చెప్పుకోవచ్చు. భాషాంగం. హిందుస్థానీ
 సంగీత రాగమిది. స్వరాలమీద గమకం పాలు కొంచెం తక్కువే.
 మూర్ఖున : నిసరిగపనిమప(ని)సీ - సనిపదపమగరినిస.
 అనుభవం మీద తెలిసోదగిన రాగం. స్వరస్థానాలు - చ.రి : అం.గా. శు.మ; చ.దై; కొ.ని.
 అవరోహణ క్రమంలో రిమపనిదపమెయ్యి చోట్లు తైకి నిషాదం పలుకుతుంది.

* * * *

